

Հիւճ 4

Նիւ ԵՕՐԳ, ՄԱՅԻՍ 24, 1919

Նօ. 21

ՄԻԻՆՏԵՐԻՃԱԹ

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

Աթլանթիգ իւգէրիմտէն ուշմագ

Սուլի մէսէլէլէրի

ՊիՐ ՆԵՍԼ ԷՎՎԵԼԻՆ ԱՅՆԹԱՊԸ

ՄԻԻԹԵՄԵՏ ՊԻՐ ՐԻՓՕՐԹԹ

ԷՕԼԻԻՄ ՀԱԳԳԸՆՏԱ ՄԻԻՖԻՏ ՄԻԻԼԱՀԱԶԱԹ

ՄՕՐԿԸՆԹՀՕՆԸՆ ՇԷՀԱՏԵԹԻ

ՄԻԼԼԻ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Weekly Periodical

"CILICIA"

Published by

HAIG PUBLISHING CO., 138 E. 26th St., New York

Կ Ի Լ Ի Կ Ի Ա

ԻԼՄԻ, ԱԽԼԱԳԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ
ՀԱՅԹԱԼՐԳ ՂԱԶԷԹԱ

ձիւմաա էրթէսի կիւնլէրի ցէր օլունուր

CILICIA

A Scientific, Moral and Political
WEEKLY PERIODICAL

Published by

HAIG PUBLISHING COMPANY

Մուհարրիրէր՝

Նաշիր՝

Editorial Staff:

Business Manager:

ՍՏԵՓԱՆ Պ. ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ ԼՈՒՏԵՐ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ
ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

S. B. JACOBIAN
H. ADADOURIAN

L. B. JACOBIAN

ԱՊՕՆԷ ՊԵՏԵԼԻ

YEARLY SUBSCRIPTION

Սէնէվի\$3.00
Ալթը ալլը\$1.75

Domestic\$3.00
Foreign\$3.50

Entered as second-class matter November 13, 1916, at the post office at New York, N. Y., under the act of March 3, 1879.

Vol. IV.

MAY 24, 1919

No. 21

ԻԽԹԱՐ Ը ՄԱԽՍՈՒՍ

1. «Կիլիկիա»նըն սէնէլիյի փէշին \$3.00, վէ ալթը ալլը \$1.75 օլտուղը հալտէ, Ապօնէ պէտէլի Money order եա check թարի-
գիլէ իրսալ օլունմալը. check իչիւն 5 սէնթ ֆաղլա կէօնտէրիլէրէ:

2. «Կիլիկիա»նըն սէնէսի Յունվարտան Յունվարա տըր: Շա-
շտ պիրի մէճպուրի օլարազ 6 ալլըզ սըփարըշ էտէրսէ, Յունվար-
տան վէ եախօտ Յունլիստէն պաշլամալը տըր: Արատա սըփարըշ է-
տէնլէր՝ Յունվարտան եա Յունլիստէն սըփարըշ կիւնիւնէտէ կէչէն
վազթ իչիւն տախի թէտիլէ էթմէլի տիրլէր:— Պու կիպի ապօնէ-
լէրէ՝ կէչմիշ նումէրօլարտան վար իսէ կէօնտէրիլ իզ:

3. Ատրէսլէրինի թէպտիլ էտէնլէր անիտէ պիր գարտ իլէ էսքի
վէ եէնի ատրէսլէրինի (ինկիլզէ եազարազ) պիղէ պիլտիրմէլէրի
արզու օլունուր:

4. Էտրէս թէպտիլաթընտա, վէ շախսի չէքլէրտէ 5 սէնթ
կէօնտէրիլմէք կէրէք իտիլինէ տախի միւքէրրէրէն էտիլէն իխթա-
րաթը պազըլար կէօրմէմիշլէր կէօրիւնիւլօր: Լութֆէն պու խու-
սուլարա տիզգաթ օլունսուն: Ապօնէլէր պու կիպի ուֆազ սալը-
լաճազ չէլէրտէ հիմմէթլի պուլունարազ պիղի իսալի ֆաղլա մէսա-
րիֆտէն գուրթարմըշ օլաճազլար:

Պիշիւնի մուխապէրաթ աթիտէֆի ատրէս կեօնտէրիլմէլի՝

HAIG PUBLISHING COMPANY

138 EAST 26TH STREET

NEW YORK. N. Y.

Կ Ի Լ Ի Կ Ի Ա

ՀԱՅԹԱԼՐԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ 4

ՆԻԻ ԵՕՐԳ, ՄԱՅԻՍ 24, 1919

Նօ. 21

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԱԹԼԱՆԹԻԳ ԻԻԶԵՐԻՆՏԷՆ ՈՒԶՄԱԳ

Պու կիւնէրտէ ալէմին նազար Ը տիգգա-
թընի ճէլալ էտիպ, զազէթալարտա էն չօգ եէր
թուլթան պիր Հատիսէ՝ Աթլանթիգ Օգիանօսը
իւզէրինտէն ուչարադ էվրօփայա կէչմէք թէ-
չէպպիւսիւ տիւր: Պու թէչէպպիւս իչիւն չօգ-
տան տիւչիւնիւլիւպ թէտարիք կէօրիւնէքտէ
խտի իսէ տէ, մուհարէպէնին խիթամա կէլմէ-
սիլլէ Հալալարճա էմնիյէթ Հասըլ օլալտան
պէրու տաՀա ճիտտի պիր զայրէթ իլէ իչէ գօ-
յուլտուլար: Ամէրիգա Հիւքիւմէթի տախի իչ-
պու թէչէպպիւսիւ թէչլիգ էթմէք իչիւն մատտի
վէ մանէվի մուսվէնէթտէ պուլունմագտա օլ-
տու:

Իւչ թէչեարէլէր պու մագսէտ իչիւն Հա-
զըրլանդալ Նիւ Եօրք շէհրինէ եագըն թէչեարէ
մէվգիֆի Րաքէվէյ սաՀիլինտէն Մայիս 8,
Փէրչէնպէ կիւնիւ սապահլալըն սաաթ 10ը 6
կէչէրէք եօլա չըգտըլար: Ուչուչլարը տօղրու
խաթթ իւզէրինէ օլմայըպ, եօլտա գօնագ էթ-
մէք վէ թամիրաթճա Հէմ լէվաղիմաթճա իւ-
թիյաճլարընը տօլտուրմագ իչիւն միւնասիպ
կէօրիւտիւ քի Րաքէվէյ, Հալիֆաքս, Սէյնթ
Ճօնգ, Ագօր Ատալարը, Փօրթուգալ վէ Փլի-
մուլթ թարիգիլլէ Ինկիլթէրրաչա եթիչտին-
լէր:

Րաքէվէյտէն եօլա չըգան իւչ թէչեարէլէր
Նօ. 1, Նօ. 3, վէ Նօ. 4 իսմիլլէ մարուֆ օլա-
րադ, պուլնարտան Նօ. 4իւն մաքինասընտա
տաՀա իլք գօնագա (Հալիֆաքս) եթիչմէգ-
տէն կիւնիւք Հասըլ օլարադ, եօլտա պիր եէ-
րէ էնիպ պիր գաչ կիւն պէլլէմէչէ մէճպուրի-
յէթ մէյտանա կէլտի: Նօ. 1 իլէ Նօ. 3՝ գէմին-
տէքի գաթըրճըլար կիպի եօլտա գալան արգա-
տաչլարընը պէլլէմէչիպ քէնտի եօլարընա տէ-
վամ էյլէտիլէր:

Իլք գօնաղըն 540 միլ մէսաֆէսինի պու ի-
քի մուվաֆֆագ թէչեարէլէր 9 սաաթտա գաթ

էտիպ, կիւնէչ պաթմագտան ազ էվվէլ Հալի-
ֆաքսա գօնտուլար: Իլք թէճրիպէտէ սաաթտա
60 միլ կիթմէք Հալաճա պէօյիւք պիր սիւրաթ
տէյիլ իսէ տէ, էն Հափուք գօչան էքսփրէս թը-
րէչն սիւրաթընա միւսալի իտիյինի տիւչիւնիւր
իսէք, գուլաղլարը տիւչիւք մէրքէպտէն էփէյի
ճանլը Հարէքէթ էթմիչ իտիլլէրինի կէօրիւր
իւգ:

Նօ. 4 թէչեարէ արգատաչլարընտան կէ-
րի գալըպ, Ձէթըմտա պիր գաչ կիւն պէլլէտի
իսէ տէ, անլէր իքինճի գօնագտա (Սէյնթ Ճօնգ-
տա) եօլա չըգմագտան պիր կիւն էվվէլ կէլիպ
արգալարընտան եթիչտի: Հալիֆաքստան Նիւ
Փաուլտլանտըն Սէյնթ Ճօնգ շէհրինէ օլան մէ-
սաֆէ 460 միլ օլարադ, պիգիմ եօլճուլար Րա-
քէվէյտէն 1000 միլ ուգագտա պուլունուլօրլար
իտի իսէ տէ, էվրօփայա էվվէլլէրինտէն փէք ազ
եագլաչմըչլար իտի, գիրա Նիւ Եօրքտան Լօն-
տըրայա կիթմէք իչիւն տօղրու շարգա Հարէ-
քէթ էթմէք լաղըմ իքէն, պիգիմ թէչեարլար
գօնագ խաթըր իչիւն տաՀա գիյատէ չիմալա
տօղրու ուչտուլար:

Սէյնթ Ճօնգ իլէ իւչիւնճիւ գօնագ օլաճագ
Ագօր Ատալարընը արասը 1200 միլ օլուպ անը
գաթ էթմէք իչիւն եինէ խայլիճէ ճէնուպա էն-
մէք կէրէք տիւր: Հէր շէչ Հաղըր, վէ Հալալար
տա միւսաիտ կէօրիւնէրէք, իւչ թէչեարէլէր
Մայիս 16 Ուրրաթ կիւնիւ ազչամըն սաաթ 6
սընը պիր գաչ տագիգէ կէչէ եօլա ըչվան օլտու
լար: Ուսլի կիթտիքտէն սօնկրա Նօ. 1 թէչեա-
րէ իլէրի սիւրէմէչիպ տէրեա իւզէրինէ էնմէյէ
մէճպուր օլտու: Օգիանօս ֆուլթուլնալը օլմա-
սըլլա ալէթլէրի տալղալարըն գօրոնա տալա-
նամատը, վէ զարգ օլտու լաքին եօլճուլարը
ճիւմլէթէն գուլթարըլտըլար:

Նօ. 3 տէ Ագօր Ատալարընա եթիչտի, լա-
քին օլ գատար գէտէլէնմիչ վէ գըրըլմըչ պիր
Հալտէ քի, արթըգ եօլունա տէվամ էտէմէյէրէք
ճէվապ չէքտի: Լէչինի վափօրլար Նիւ Եօրքա
կէթիւրէճէլլէր, օլուր քի տիւրիլիւր եինէ եօլճու
լըղա չըգար: Նօ. 4 եանի իլք գօնագտա ագ-

սայրապ կէտի դալան թէյեարէ՝ «Սօնրաքիլէր էվլէլէր» ֆէհվասընճա, էն մէթին չըգարադ, իւչիւնճիւ գօնադտան Փօրթուգալըն Լիսպօնա չէհրինէ (950 միլ), օրատան տա Ինկիլթէր-րանըն Փլիմուլթ չէհրինէ (775 միլ) ուչմադ թէ տարիքինտէ տիր (Չորեքշաբթի ադչամը) :

Իչպու Աթլանթիդ թէյրանընտա իքի Ինկիլ ղադիպլէր մէյտանա կէլիպ, անլէր տախի Ամէրիգատան էվրօփայա եթիշմէք իչիւն եօլա չըգտըլար: Լաքին պուռլար տիկէրլէր կիպի ղիկզակ կիթմէյիպ Նիւֆաուէտլանտտան տօղ-րու խաթթ իւզրէ Իրլանտայա ուչմադ, վէ պէօյ լէճէ տիկէրլէրտէն ադալի 100 միլ էքսիք պիր եօլտան էվրօփայա տաւա թէգ եթիշմէք էֆ-քեարընտա իքէն, թէյեարէնին պիրի զայ օլ-տու, վէ տիկէրի (Հօքըրըն թէյեարէսի) օգի-անօսըն օրթա եհրլէրինի կէչէրէք Հապատա կէօ րիւնտիւ իս էտէ, իքի կիւն տիւր քէնտինտէն պիր խապէր ալընամայարադ (Չորեքշաբթի ադչամ) պէլքի զայ օլտու տէյիւ գօրդուլույօր: «Կիլիկիա»նըն թապը թարիխինէտէք պիր թէպ-տիլաթ օլուրսա, գարիոնա պիտիրիւր իգ: (*)

Ամէրիգա թէյեարէլէրինին եօլու իւզէրին-տէ 30—40 վափօր՝ պիր պիրլէրինտէն 50—60 միլ ուզադտա տուրուպ, Հապայա սըրչ լալթ տիւշիւրէրէք անլէրէ տէլալէթ էթմէքտէ պու-լունտուլար: Պու տէմէք տէյիլ տիր քի, Հէր թէյ եարէ սէֆէրինտէ օգիանօսըն իւզէրինէ 40—50 վափօր չըգմալը, էօյլէ օլուրսա ասթարը եիւ-զիւնտէն սաւալը օթուրուր: Անճադ քի պու իլք թէճրիպէ օլտուլու Հալտէ, եիւզմէք էօյրէնէ-նին եանընտա տուրան պէքճի կիպի, րէֆադաթ վէ ճէսարէթէ լուզում վար տըր: Պու էրօփիլէյն-լէր թէլիւղ թէլէղրաֆլար իլէ պէր տէվամ խա-պէր ալըպ վէրմէտէ, վէ մաքինալարըն Հէր թը-գըրթըսը սաաթ պէ սաաթ տիւնեանըն չար ճի-Հէթինէ իլՀադ էտիլմէքտէ տիր:

Պունտան 425 սէնէ էվլէլ (1492տէ) Գօ-լօմպօս Աթլանթիք օգիանօսընը դաթ էթմէք, վէ պու ճիՀէթտէն Հինտիսթանա տաւա թէգ եթ-թիշմէք ֆիքրիյլէ էվրօփատան իւչ կէմի իլէ եօլա չըգտը: Վէ Հինտիսթանա կիթմէգտէն դար-չըսընա Ամէրիգա կիպի ճէսիմ պիր գըթայ ը արդ չըգաճաղը խայալինտէն պիլէ կէչմէմիշ օլ-տուլու Հալտէ, եօլճուլուղընըն 375ճի կիւնիւ

Մէքսիքօ քէօրֆէզի սէմթլէրինտէ «Ղարպի Հինտ» Ատալարընա եթիշտի:

Օլ ատալարը քէնտինին արատըղը Հինտիս-թան դանն էտէրէք, անլէրէ ղարպի Հինտ իս-մինի վէրտի: ԻՀթիմալէն Գօլօմպօստան էվլէլ էվրօփանըն Շիմալընտան Ամէրիգայա տօղրու Հիճրէթ էտիպ պուրատա դալանլար, վէ վա-գըթ միւրուրը իլէ ասլ ու նէսլլէրինի ունու-տանլար օլճուլ իսէ տէ, թարիխտէ մուգայէտ իլք սէֆէր Գօլօմպօսըն իճրա էթտիյի տիր:

Պունտան թամմ 100 սէնէ էվլէլ (1819տա) իլք տէֆա օլարադ Ամէրիգատան պուլար գուվ վէթիլլէ իւչէլէն պիր վափօր Աթլանթիդի դաթ իլէ էվրօփայա եթիշտի: Անտէն էվլէլ 5—10 սէնէ վափօրլար սաւիլտէ վէ ըրմադտա կիտէր կէլրլէր իտիյսէ տէ, Օգիանօսը դաթ էթմէյէ Հիշ պիրի ճէսարէթ էտէմէգ իտի: ՆիՀայէթ Ամէրիգալըլար օլ թէճրիպէյի էտէրէք մուվաֆ ֆադ տախի օլտուլար:

Սափանա իսմինտէ պիր վափօր 70—80 թըն քէօմիւր վէ պիր չօգ օտուլն ալըպ եօլա չըգտը, վէ 14 կիւն օգիանօստա կիթտիքտէն սօնկրա եադաճաղը տիւքէնիպ, եօլուն Հէման պիր սիւլ-սիւնիւ տէ եէլքէն աչարադ րիւզկեար իլէ դաթ էյլէտի: Պու եօլճուլուլ 30 կիւն սիւրտիւ: Եա-գաճաղարը թէմամ օլտա իտի իՀթիմալէն իւչ Հաֆթատա օգիանօսը կէչէպիլիլէր իտի: Վադ թընտա չօղլարա տիլանէլիք կէօրիւնէն չու կի-պի թէչէպիլիւլէրին ամէլի նէթիճէլէրի նէ՝ դատար աղիմ օլտուղունը թարիֆէ Հաճէթ եօգ տըր:

Եաղընտա վէֆաթ էթմիշ օլան զէմանէնին էն մէՀուր ալիմ վէ մաթէմաթիքօլարընտան Տօք. Բէլլին՝ թէյեարէ թէճրիւպէլէրի Հադ-գընտա պէյան ը էֆքեար էտէրէք, «Հապատա սէյր ու սէֆէր էթմէք՝ տախիմ իճրասըգ պիր թասափվուր դարաճադ» տէմիշ տիր: Շիմտի ի-սէ ատէմլէր իլք թէճրիպէ իլէ Աթլանթիք օգի-անօսը իւզէրինտէն 3—4 պին միլ մէսաֆէնին զըսմ ը ադամընի սաաթտա 100 միլ դաթ էտէ-րէք կէչէպիլիւլէր (Չորեքշաբթի) վէ օլ մէ-սէլէլի տախի Հալլ էթմիշ տիրլէր:

ՍՈՒԼ Հ ՄԷՍԷԼԷԼԵՐԻ

Պու Հաֆթանըն Երկուշաբթի կիւնիւ Մ. Մ. Ամէրիգանըն Բանկրէսի խարիդ իւլ ատէ պիր մէճլիս էթմէք իւզրէ Ուօշիւկթընտա իճթի-

(*) Հօքըրըն զայ օլտըղը թաստիգ օլըն-մըք տըր:

մա էլ յլէտի: Բէկս Ուիլսըն մէմբէթտէն խա-
րիմտէ պուլունարագ, Քանկրէսէ Մէսիմի պու-
տէֆա փարիզտէն թէլէզրաֆլէ թէլէին էտիւ-
միշ օլտուղու հալտէ, տախիլի, մալիսէճէ պիր
թագըմ մուհիմմ մէսէլէլէրի շամիլ օլտուղը Ե-
րեքչարթի ազշամըն զազէթալարընտա օգուն-
տու: Սուլհ մէսէլէսինէ ախտ իզաշաթլար իշպու-
մէսիմտէ վէրիլմէյօր իսէ տէ րէկս Ուիլսըն ան-
լէրի կէլէճէ վազթա թէէսիւր էտէրէք սուլհըն
իճրասը, վէ լիկ ալ Եէշընկըն իբմալը պապըն-
տա թէէմինաթալաշ սէօլլէր գուլլանըյօր:

Կէլէն Հաֆթանըն Չարշէնպէ վէ Փէրշէն-
պէ կիւնլէրի Միւթթէֆիգ զըրիլլար րէֆա-
գաթըլլէ Եունան զըրիլլարըն իզմիրէ ասքէր չը
զարըպ, շէմալտան ճէնուպա էլլի միլլիք պիր
մէսաֆէյի իշլալ էթտիլէր: Պունտան անլաշը-
լլօր քի, Անատօլունու զարպի գըթասը էք-
սէրիյէ Բուլարլէ մէսքիւն օլտուղու հալտէ,
Եունանիսթանըն իտարէսինէ թէսլիմ էտիլէ-
ճէք, վէ պէօլլէճէ Եունանլարըն 4—5 երեզ սէ-
նէլիք արգուլարըն եէրինէ կէլէճէք տիր:

Ատալիա սէմթլէրինէ տախի իթալիա զըրի
լլարընտան ասքէր չըզարըլտըղը եազըլլօր:
Կէլէն Հաֆթա զիքը էթտիլիմիլ «օն իքի Ատա-
լարըն» Եունանա թէսլիմինէ տախի իթալիա թա-
րաֆընտան մուխալէֆէթէ տէվամ օլունմայօր
կէօրիւնիլյօր: Պիթթապի Անատօլունու ճէնու-
պի զարպ քէօշէսինտէ (Ատալիա սէմթլէրինտէ)
իթալիաշա եէր վէրիլիւրսէ, մէզքիւր հիւքիւմէթ
օն իքի Ատալար իշլալընը թէրք իլէ, քէնտիւնէ
հէր ճիհէթլէ տաշա քեարլը օլան պիր եէրէ է-
հէմիլէթ վէրէճէք տիր:

Մուսայյէն իտիյի թաշթ ը քէֆալէթէ ա-
լլանմազ իսէ տէ, կիւյա իթալիա Ատալիա
սէմթլէրինի իշլալ իլէ օրատան Գօնիա, Պրու-
սա թարաֆլարընտա Թիւրքէ վէրիլէճէք ուֆազ
պիր գըթալ ը արզա նէզարէթ էտէճէք իմիշ:
Պիր իքի կիւնտէն պէրրու թէքրարէն քէսպ ի
գուվլէթ էլլէյէն շալիալարա կէօրէ, Թիւրք
Էվրօֆատան չուլու փալասը թօփլայըպ մալաշը
ասլիսի օլան Գօնիա թարաֆլարընա սիւրիւլէ-
ճէք իմիշ:

Ասըլ Հալապտանըն քէսպ ի իսթիզլալիլէթ
էտէրէք Մ. Մ. Ամէրիգա մէնտէթօրիսինէ էհա-
լէսի Սուլհ Գօմիթէսինտէ գարարկիր օլմուշ վէ
Բէկս Ուիլսընա պու պապտէ րէսմի թէքլիֆ
վազը օլարագ, մուսիլիլէն տախի մէսէլէյի
Քանկրէսէ թէպլիղ էտէճէք տէնիյօր: Պու սօն

կիւնլէրին խապէրլէրինտէ Կիլիկիանըն եախօտ
Ատանա-Իսքէնտէրուն կիպի պիր գըսմընըն
Յրանսըզ մէնտէթօրիսինէ Հէվալէսի խապէր
վէրիլիյօր իսէ տէ, պու շալիալարըն հիշ պի-
րինէ քեամիլէն իթիմատ օլունմազ:

Վէ լաքին չու գատարը մալիւմ տիւր քի,
Թիւրք Էվրօֆալա խօշմա գալ տէմէյէ մէգպուր
օլաճագ, վէ պատէզլին Օսմանլը իմփէրաթօր-
լըղը կիպի պիր շէյ մէյտանտա գալմաշըպ մէմ-
լէքէթ հէր թարաֆտան գըրփըլըպ չիւրիլիլէճէք
տիր: Պունտան ֆարզը պիր շէյէ պէքլէճէք
Թիւրքլէրճէ էն պէօլիւք Համագաթ տըր:

Եունանլարըն իզմիրէ ասքէր չըզարմալարը
նը միւթէագզըպ շէհր ի մէզքիւրիւն Թիւրք մա-
հալլիսինտէ էփէյի գարըլըղըպ գուհր էտէրէք
300 Թիւրք, վէ 100 Բուլ էօլտիւրիւլտիւլիւ,
քէզա իսթանպօլ գարըլըպ, Սատրագամըն իս-
թիֆա էլլէտիյի թէվաթուր օլունույօր: Պու
կիպի գուհուրը մէլհուգ օլան իղթիշաշաթտա
Քրիսթիան էհալիյէ պիր զիյան կէլմէսին տէյիւ
Միւթթէֆիգլէր՝ Սուլհ շարթլարընը Թիւրքէ
թէքլիֆ էթմէզտէն էվլէլ, պիւթիւն մէմլէքէթի
Որիսթիան ասքէրլէր իլէ թաշթ ը մուհաֆագա-
շա ալմագ տիւշիւնմիւլէր:

Պիր սէօզ տէ վար քի, Թիւրքիւ հիշ փա-
րիգէ չաղըրմայըպ, պուրատան պազը վէքիլէր
իրսալիլէ մէսէլէյի Սէլանիքտէ պիթիւրմէք
թէրթիպի տիւշիւնիւլիւշ, քէզա Պուլղարիս-
թան իլէ տէ անի վէճհլէ թէսլիլէյի ումուր է-
տիլէճէք իմիշ: Պունլարըն ճիւմէսի զազէթա-
լարտա սէօլլէնիյօր իսէ տէ, վուզու ի Հալլ
օլտուղը կիպի կէօրմէք իշիւն պիր վազըթ տա
Հա պէքլէճէմիլ լազըմ կէլիյօր:

Պաշտան ալաղա տօղրու խապէր օլմատը-
ղընա իսպաթ Հալիստէ չունու տախի զիքը էթ-
մէլի իզ քի, պու կիւն (Երեքչարթի) զազէթա-
լար պիր թէվաթուր չըզարտըլար քի, կիւյա
Ինկիլզին Հինտ Միւսլիման թէվապիլիստէն Լօն-
տըրա վէ Փարիզտէ պուլունան վէքիլէր Ին-
կիլթէրրայը գանտըրմըլ օլույօրլար քի, Թիւրք
Սուլթանը իսմէն եինէ իսթանպօլտա օթուրսուն
վէ սալթանաթը սէնիյէ րէսմէն լաղվ էտիլմէսին
տէ եինէ Միւթթէֆիգլէր իսթէտիլէրի կիպի
մէմլէքէթի արալարընտա թագսիմ իլէ իտարէ-
սինէ պագսընլար:

Պու խապէրին եանլըլ վէ տիւշէն ույտուր
մասը օլտուղը չունտան պէլլի տիր քի, էօլլէ
պիր շէյ օլսա իզմիր վէ Ատալիա ճիհէթլէրինէ

Եռանան վէ Իթալիան ասքերլէրի չըգարըմադ իտի: Պու ճիւղի իւլ տէ, Յայտնութիւնտա Հազգընտա փէլղամպէրլիք օլան «ճամվէր»ին չըյնազլարը քէօքիւնտէն չըգարըմը, տիշէրի չէքիւր, աղըսը ալընըր, գույրուղը գըրփըմը կէօղլէրի տէ օլուլուրսա, պէլքի եաշամասընա միւսաատէ օլունա:

Իշպու սօն խապէրի նէշը էտէնլէր շունու տախի գիքը էտէյօրլար քի, Ամէրիգա՝ Թիւրքիայա գարչը իլանը Հարպ էթմէմիշ օլտուղը Հալտէ, միւսալէՀա իշիւն Ամէրիգա իւլ պիւր իշի եօգ տըր: Պու պէօղլէ տիւր տէ Ամէրիգա թէՀսիսաթը նի՞ չիւն Թիւրք ասքերլէրի թարաֆընտան զապթ վէ իսքեան էտիլտի, նի՞ չիւն Ամէրիգալը լարա մէմլէքէթտէն չըգմաղա միւսաատէ օլունամայըպ անլէր ալլար իւլ Պէյրութտա վէ սաիւր եէրլէրտէ ալը գօնտուլար:

Թիւրք Հիւքիւմէթիւնի պագի սագլամագտա շիմտիյէտէք տէրմիյան էտիլէն «ՃիՀատ Ը Իսլամ» թասավլուրը պու տէֆա պօշա չըգտը: Էյէր Իսլամ տիւնեասընը Բըրիսթիան տէվլէթլէրէ գարչը ճիՀատա գալտըրմադ ամէլի պիւր շէօլսա իտի, անըն ասըլ սըրասը իշպու ճիՀան մուՀարէպէսի վէ Ալման իւրյանէթի վագըալարը իտի: Շիմտի Մըըըր էլտէն կիթմիշ, Հիճագ Հիւքիւմէթ ի Իսլամիյէսի օլ գատար կէնիշ պիւր տաիւրէտէ թէՀսիս օլունմուշ, վէ Թիւրք քեամիլէն միւնՀէգիւմ տիւշմիւշ իքէն, ՃիՀատ Ը Իսլամ Հազգընտա սէօղլէմէնին Հիշ մանասը եօգ տըր:

Էվվէթ, Թիւրքիւն պագասը պագըլարըն մէնտֆի ի շախսիյէսիւնէ գիյատէ եարաշըլը օլապիւր, լաքին սուլՀ Ը միւշպպէտին էսասը Հալինտէ տուրան մէպտէլէր իւլ էօլէնէք Թիւրքէ Հիւքիւմէթ Հալինտէ եաշամագ ալլա Հալալ տէյիլ տիւր: Մէտէնի վէ Խըրիսթիան պիւր թագըմ ուֆագ միլլէթլէր նի՞ չիւն օլ պարպար իտարէնին ալթընտա գալաճագլար: Հաթթա Թիւրք Հիւքիւմէթիւնին լաղվը պիղզաթ Թիւրք նէսիլ իշիւն պիւր պէրէքէթ օլաճագ տըր:

Պիղ սըրասը տիւշտիւքէ Տիւն ի Իսլամա վէ Թիւրք ըէթիմինէ գարչը սէօլլէյօր իսէք, պու սըրֆ ատալէթ վէ ինթիգամ ըուՀունտան տօղմուշ պիւր թասավլուր օլմայըպ, իլլա տաՀա գիյատէ ճիւն ի պէշէրին խայրը վէ տիւնեանըն սուլՀ ու սէլամէթիւնէ օլ իքի գուվվէթլէրին գիլանլը օլմասընա գանմըշ օլտըղըմըղըն նէթիճէսի տիւր:

ՊԻՐ ՆԷՍԼ ԷՎՎԷԼԻՆ ԱՅՆԹԱՊԸ

Ա.

Վագթըլա ատէմին պիւրինէ «Նէ՞րէլիսին» տէյիլ սուալ էթտիքլէրինտէ, «Եարըմ էլլիմ» տէյիլ ճէվապ վէրմիշ: «Պու նէ՞, Հաճաղա, պիղ Եարըմ էլ իսմինի էօմրիւմիւգտէ Հիշ իշիթմէմիշիք: Պու տէտիյին եէր նէ՞րէյէ տիւշէր» տէյիլ թէքար սուալ օլունունա, պիղիմ շէն եիւրէքլի Հալաճա «Եարըմ էլ տէյէրէք գարըմըն տօղտուղու շէՀրի անլաթմագ իսթէյօրում: Պէն Այնթապլը իմ ամմա գարըմըն (եարըմըն) շէՀրի Տիյարպէքիւր օլտուղընտան շիմտիլիք պէն Տիյարպէքիւր — Եարըմ էլլի — իմ» տէմիշ: Պու պէնտին մուՀարրիւր տէ Ատանանըն Հարագատ վէ անարատ էվալտըրընտան պիւր իսէ տէ, անասը, պապասը վէ ագալլի եիւգ գատար ագրիպասը խալիս Այնթապլը իտիքլէրինտէն, Հէմ տէ քէնտիսի էօմրիւնիւն պէշ սէնէսիին օլ շէՀրտէ կէշիւրմիշ իտիյինտէն քէնտիսիին եարըմ Այնթապլը ատտ էտէր: Պիւր կիւն գարթալ փատիշաՀըն թաՀսիլտարլարը տէվէ գուշունտան թէմէթթուաթ վէրկիսի թալէպ էթ տիքլէրինտէ, տէվէ գուշու. «Պէն գուշ տէյիլ իմ, պէն չարփայըմ» տէյիպ իշին իշինտէն չըմըշ: Պունուն իւգէրինէ չարփայարըն փատիշաՀը արսլան քէնտի մըլթարլարըն կէօնտէրիպ անտէն սալեան վէ խարաճ իսթէյինճէ, պու տէֆա պիղիմ գուրնաս գուշ Պէն գուշում, չարփա տէյիլիմ» տէյիպ, վէրկի վէրմէքտէն գուրթուլում:

Պու աճիղ մուՀարրիւր Ատանալը օլտուղը Հալտէ Այնթապլըլը եա եարըմ Այնթապլըլը թասլայըպ, Հէր իքի շէՀրէ տօղրու էօՀտէսինտէ պուլունան վագիֆէլէրինտէն էլ չէքմէք եա եագա սիլքմէք մագսէտինտէ տէյիլ տիւր: ՊէՀանէ ի շաՀանէ մէյտանա կէթիւմէքլէ վագիֆէլէրինտէն գաշընմագ իսթէսէ իտի, 14 սէնէլիք Ատանալըլըղընտան վէ 5 սէնէլիք Այնթապ էօմրիւնտէն քիւլլիյէն տարֆ Ը նագար իւլ սըրֆ Ամէրիգալըլը թասլար իտի, վէ Ամէրիգատա կէշիւրմիշ իտիյի 30 սէնէլիք միւտտէթ տէ օլ իտտիասընա Հէմէթքեար օլուր իտի:

Վէ լաքին պու սէրնամէ թաՀթընտա եագտըղըմ սաթըրլար Այնթապլըլը թասլայարագ տէյիլ, իլլա վալիտէյինիմին վաթանը օլան Այնթապա տօղրու Հիսս էթտիյիմ ճիտտի մուՀապ-

պէթտէն նաշի տիր: Այնթապըն Հապարա թա-
շընտան իպարէթ թէփէլէրինի իւր կէօրտիւլիւմ
սէնէ 1884 սէնէսի եա պիր նէսլտէն պիր ազ գի-
յատէ իտի: (Պիր նէսլ պիր տէհրին իւշտէ պիրի
իտիլինտէն, օլ թարիխտէն շիմտիշտէք կէշէն
35 սէնէլէր պիր նէսլտէն պիր ազ գիյատէ պիր
միւտտէթ տէմէք տիր:) Կիւնտիւզ խալալըն-
տա, կէճէ ըրւյասընտա Նէրուսաղէմի «կէօրէն»
պիր Նէհուտի օլ շէհր ի շէհրի Հադիգաթէն
կէօրտիւլիւմտէ երւէյիտէն նէ տէրէճէ շէտիտ
պիր Հէյէճան մէյտանա կէլիւր իսէ, ուզագտան
Այնթապը կէօրտիւլիւմտէ պէնիմ տէ երւէյիմ
տէ էօյլէ պիր Հէյէճան Հուսուլէ կէլտի: Զիրա
պէն տէ վալիտէյնիմին օլ շէհր (Այնթապ)
Հադըրտա վէրտիքլէրի թարիֆէ երւգիւնտէն
միւքէրէրէն Այնթապըն ըրւյասըն կէօրմիւլ
իտիմ: Օն տէօրթ սինիւնտէ պիր չօճուգ Հալին-
տէ Այնթապա կէլմէքտէ պաշ մագսէտիմ, օլ
շէհրտէ վէ օրատա սաքին օլան ամուճա վէ խա-
լալարըմը, Հէմ պիր չօգ ամուճագտէլէրիմի
կէօրմէք տէյիլ, իլլա Այնթապըն մէշհուր գօ-
լէճի թալէպէսինտէն պիրի օլմագ իտի: Վէ տէ-
մէք Հաճէթ տէյիլ քի, ուզագտան կէօրտիւլիւմ
օլ գօլէճ պինասը օլ վազթտա պանա թարիֆի
ղայր ի գապիլ ամիպ իւլ ամայիպ պիր շէյ ի-
տի: Օլ վազթլարտա տիւնեանըն «եհտի ամայի
պաթը» Հադըրտա Հալա պիր մալիւմաթըմ եօգ
իտի իսէ տէ, պէնիմ կէօղիւմտէ օլ գօլէճ եհտի
տէյիլ եէթմիշ եհտի ամայիպաթըն թէճէսսիւ-
միւ կիպի կէօրիւմէքտէ իտի: Ագսփըրտ վէ
Քէյմրիճ, Հարվըրտ վէ Նէյլ, Փրակ վէ Պօլօն-
եա իսմէրինի իշիթմիշ եա օղուճուլ իտի իսէմ
տէ, պէնիմ քիւշիւք աղըմճա Մէրքէզ ի Թիւր-
քիա Գօլէճի (Պիզ անա Մ. Թ. Գօլէճի տէր ի-
տիւք) Հէփսինէ տէ Փաիգ իտի: Վէ լաքին պէ-
նիմ քիւշիւք գաֆաճտա եէրլէշմիշ օլան պու միւ
պալաղալը թէսալվուր սալթ պանա մախսուս
տէյիլ իտի: Պէնիմ տէօրթ սինիւմտէ, Հաթթա
տաՀա եաշըր պիր չօգ քիմսէլէր վար իտի քի,
Այնթապըն կիւլիւ օլան պու իլմի միւլէսսէս
Հադըրտա թամմ պէնիմ թէսալվուրըմտա իտի-
լէր: Հէր քէսին թալուղը քէնտինէ գաղ: Ուար-
փուլ, Մէրգիփուլ, Իսթանպուլ վէ Պէրուլթա
Գօլէճէր վար իտի իսէ տէ, պիզ Կիլիկիալըլա-
րա «էվվէլ Այնթապըն գօլէճի, ախըր Այնթա-
պըն գօլէճի» իտի:

Իշպուլ գօլէճ տէրուն ի Այնթապտա կէրէք
Քրիսթիան վէ Միւսլիման Այնթապըլարըն

(Թիւրքլէր անա Ուլուճ տէրլէր իտի), կէրէքսէ
թալէպէ վէ մուսլիմուն գիւմրէսինին պատի ի
իֆթիխարը օլտուղը Հալտէ, տէրուն ի գօլէճտէ
տէ պիզ թալէպէ ինտինտէ էն պէօյիւք շէյ գօ-
լէճին ըէիսի Փագիլէթէու Պատ. Թիւրք Գանդ-
լինկ Թրօպրիճ իտի: Մէրքէզի Թիւրքիա գօլէ-
ճինի պիր չօգ էմէք վէ գաճմէթլէրտէն սօնկրա
թէէսիս էյլէմիշ վէ շալիրտլէրին Հադիգի վէ
կէնիշ երւէքլի ըէիս վէ փէտէրի Հալինտէ խըտ-
մէթ էթմիշ վէ էթմէքտէ պուլուճան իշպուլ Ֆէ-
թանէթլի Ամէրիգալը սանըրսըն գօլէճ ըիյասէ-
թի իշիւն տօղմուլ պիր գաթ իտի: Օլ գօլէճտէ
պուլուճտուղըմ պէշ սէնէ միւտտէթի գարֆըն-
տա անա տօղրու լաղըմ կէլէմ Հիւրմէթ վէ մու-
Հապպէթտէ գուսուր գօլան Հիշ պիր շալիրտէ
պէն ըասթ կէլմէմիշիմ:

Ամէրիգալը միսիօնէրլէր իշիւնտէ Պատ.
Թրօպրիճ (Քրիսթիյանլար վէ Թիւրքլէր անա
Թրօպրիշ տէրլէր իտի) նիճէ իտի իսէ, Հալ
մուսլիմլէրիմիզ արասընտա տա Փրօֆ. Ալիք-
սան Պէզճեան էօյլէ իտի: Պու գաթ Այնթապըն
Հէր թարաֆըրտա Քրիսթիյան վէ Միւսլիման
էՀալի թարաֆըրտան պիւա Փարզ իզգէթ թաճը
Հալինտէ Հիւրմէթ օլուճուլ, սանըրսըն մուսլ-
լիմիք, միւտէրիսլիք, խօճալըզ վէ Այնթապ-
ըլըզ անըն շախսընտա թէճէսսիւմ էթմիշ իտի-
լէր: Այնթապ գօլէճինի ալըճա ալարագ անը
Մր. Թրօպրիճսիզ տիւշիւնէմտիյիմիզ կիպի,
սօն 35—40 սէնէ գարֆըրտա Այնթապ գօլէ-
ճինի վէ Այնթապ շէհրինի պիրիլքտէ ալարագ
անլէրի Փրօֆ. Ալիքսան Պէզճեանսըզ խալալ է-
տէմէզիլ: Նինէ տէ միւտէրիսլիք անտէ «Ալ-
լաՀ վէրկիսի» Հալինտէ կէօրիւլէն պիր խասսէ
իտի իսէ տէ, անըն ինսանլար իշիւնտէ պիր տի-
պար Հալինտէ եաշամասը իտի քի, անը Այն-
թապըն չիշէյի Հալինտէ Հէր թարաֆտա մա-
րուլ գըլմըլ իտի: —Ալիքսան Ուճա» եա «Իլիք-
սան Ուճա» եա տա սալթ «Ուճա» տէր իսէն,
«Պէզճեան» լաղապընը իլալէ էթմէլէ Հաճէթ
գալմագ իտի: Զիրա ուճուճըն էֆքեարընճա
Այնթապ շէհրինտէ պիր խօճա վար իտի իսէ, օ
տա պու խօճա իտի: Հէփ օլ պիր խօճալար թա-
նըլմագ իշիւն լաղապըլարընա միւլթաճ իքէն,
Պէզճեանըն էօյլէսի պիր իՀթիյաճը եօգ իտի:
Տիւնեանըն թա էօթէ ուճուճտան սալթ «Այն-
թապտա խօճալա» տէյիւ խիթապ օլուճուլ
պիր մէքթուլ կէօնտէրիլմիշ օլա իտի, պէ-
նիմ Հիշ չիւպէճմ եօգ քի, օլ մէքթուլ տօղրու-

սան Փրօֆ. Ալիքսան Պէզճեանա թէսլիմ օլու-
նուր իտի: Հիչ պիր Գրիսթիան միւտէրրիս եա
մուալլիմէ խօճա իւնվանընը վէրմէք իսթէմէյէն
եա վէրմէյէն Այնթապլը Թիւրքլէր պիլէ, անա
խօճա չաղըրըրյար իտի: Գրիսթիան էհալի տէ
«Պօճանըն օղուլլարը» եա «Պօճանըն օղուլլարը»
տէտիլէրինտէ, Փրօֆ. Ա. Պէզճեանըն օղուլ-
լարընը իմա էտէրլէր իտի: Օթուզ պէշ սէնէ
էվլէլինտէն թութ եազըն սէնէլէրէտէք Այն-
թապլը «Պօճա Ալիքսան» սըզ թէսալվուր էթմէք
սալքի միւմքինսիլ իտի: Հէր նէրէյէ կիթսէ,
Հէր նէ ճէմիլէթտէ պուլունսա, քէնտիլէ պէրա
պէր շէն եիւրէքլիլիք, խօշ մէշըպլիլիք վէ
քէյթ էհլիլիք պէրապէք պուլունուր իտի: Անըն
լաթիֆէլի սէօզպէթլէրինի, լաթիֆ քաշգա-
շալարընը, ալ եանազլարընը, ֆիւրասէթ, տի-
րայէթ վէ ֆէթանէթլէ փարլայան կէօզլէրինի
վէ էօմրիւնիւն սօն սէնէլէրինտէ պէմպէյազ սաշ
վէ սազալընը քի՞մ կէօրմիւշ տէ ունուտապիլ-
միւշ:

Փրօֆ. Պէզճեանա իլալէթէն, 30—40 սէ-
նէ էվլէլին Գրիսթիան Այնթապլըն Այնթապ
էտէն տիկէր պիր զաթ ը սիւթուտէ սիմաթ տա
Պատ. Գարա Գրիգոր Յարուլթիւնեան իտի: Այն-
թապլըն իքինճի ժողովական (Հէյիք) քիլիսէ-
սինտէ թազրիպէն նըսֆ ասր չօպանլըք էթմիւշ
օլան պու «Ալլահ ատէմի» Հէր Այնթապլըյա
«Գարա Կիրգոր» եա տա «Պարոն Գարա» նամըյ-
լա մարուֆ օլուպ, Հէր քէսին, պէօյիւլիւն քիւ-
չիւլիւն, Գրիսթիան վէ Միւսլիմանըն սէվիպ
հիւրմէթ էթտիլէրի պիր քիմսէ իտի:

Գաթօլիք բուհպանլարընա փատրէ, փէր,
ֆատիքր, Տէր Հայր եա Ապուսա տէնիլտիլի
կիպի, Փրօթէսթանթ երէցլէրինտէ տէ փէտէր
տէմէք ատէթ օլմուշ օլսա իտի, օլ իւնվան վէր.
Գրիգոր Յարուլթիւնեանա պիւա թէրէտտիւտ վէ
քէմալ ը միւնասէպէթլէ վէրիլէպիլիք իտի:
Մէրգոււմ քիմսէ կէնճիլիւնտէ իւշ բէֆիլէրիլէ
(Մազան Նազար, Փօլատ Աւետիս վէ փէտէրիմ
«Այնթապլը Ատատուր») Թիւրքիտա ինճիլ
վազը իչիւն Ամէրիգան միսիօնէրլէրի թարա-
ֆընտան խասսէթէն թալիմ օլունմուշ վէ պա-
տէհու «էլ զօնուլմուշ» իլֆ երէցլէր օլուպ,
Բապպըն իշպու տէօրթ սէչմէ իշճիլէրինտէն էն
սօն վէֆաթ էտէն (հանըլմազ իսէմ 90—92 սին-
նիւնտէ) քէնտիսի իտի:

Այնթապլըն միսիօնէրլէրինտէն Մր. Թրօ-
պրիճի ազտէմճէ զիքը էյլէտիմ: Անըն իսմիլէ

պէրապէր մէշհուր թապիպ վէ ճէրրաշ Հէմ թըպ
պիլէ մուալլիմի Տօգթօր Շէփըրտ տա զիքը
էթմէլիլիմ: Այնթապլըն չիչէլի, գէհէրի Փրօֆ.
Ալիքսան Պէզճեան իտի իսէ, Հէր եէրտէ Շը-
փըթ նամըլա անըլան, թանըլան եա թափըլան
պու զաթ տա պիր նէսլ էվլէլին (վէ սօնկրա-
լարըն) Այնթապլընըն ճէվիլէրի իտի: Անըն լա-
թիֆ սիմասընը, թա պլիւնէտէք էնէն իփէք
սազալընը վէ շէֆիլ կէօզլէրինի վէ Հալիմ աթ-
վարընը քի՞մ կէօրմիւշ տէ, «Ալլահ պու ատէ-
մի թապիպ վէ ճէրրաշ օլմազ իչիւն եարաթմըշ»
տէմէմիւշ: Մր. Թրօպրիճ բէիսլիք վէ Փրօֆ.
Պէզճեան միւտէրրիսիք իչիւն եարատըլմը ի-
տիլէրի կիպի, Տր. Շէփըրտ տա սանըրսըն
Հէքիմիք իչիւն եարատըլմը իտի: Պիր նէսլ
էվլէլէ էվրօփա վէ Ամէրիգա ուսուլունճա թա-
լիմ օլունուպ Այնթապլըն իճրա ի մէմուրիլէթ
էթմիւշ օլան թապիպ եա ճէրրաշ սալթ Տր. Շէ-
փըրտ տէյիլ իտի: Անտէն էվլէլ մէշհուր կէօզ
Հէքիմի Տր. Գարեգին Հէքիմեան (Սիւնի) Այն-
թապլա կէլմիւշ վէ պիր զաշ սէնէ իշլէտիքտէն
սօնկրա Ատանաչա կէօջմիւշ իտի: Տր. Շէփըր-
տըն իլք սէնէլէրինտէ Տր. Ասատուր Ալթունեան
(Պէլլին մէզուըն) վէ Տր. Սմբատ Գարրիլէան
(Փարիս մէզուըն) Այնթապլըն պուլունմազտա
իտիլէր: Տիւրոս Սալիպեան, Գալուստ Նա-
ճարեան, Վարդան Փօլատեան, Պօղոս Թաշմիս-
ճեան, Արմենակ Շիլ Յակոբեան, Յակոբ Ռէ-
ճէպեան, Աւետիս Նազապեան, Յովսէփ Պէզ-
ճեան վէ Հապիպ Նազարեան — սօնկրա Հաղըզ
տօգթօր վէ ճէրրաշլար Հալիմտէ Թիւրքիտա
իշլէյէն պու քիմսէլէր — պիր նէսլ էվլէլ Հա-
լա Այնթապլըն Ազարիա Սմիթ (Ամէրիգան)
խասսէթանէսինին տաիլէ ի թըպպիլէսինտէ,
Շէփըրտ, Կիւլյա, Ալթունեան վէ Գարրիլէան
կիպի մուալլիմլէրտէն թըպպիլէ տէրլէրի ալ-
մազտա իտիլէր:

Ենի ուսուլտա թէպապէթ վէ ճէրրաշլըզ
իլէ մէշղուլ պուլունան վէ իլէրիտէ օ խըսմէթ-
լէրտէ պուլունաճազ օլան քիմսէլէրէ իլալէթէն
Այնթապլըն իւշ, տէօրթ -էսքի մօտա» Հէքիմ-
լէր (Այնթապլըլար անլէրէ Հաքիմ տէրլէր) տէ
վար իտի: Անլէրին արասընտա էն նամտարը
«Հաքիմ Միսը Գէորգ» օլուպ, (Միւսլիմանլա-
րըն իսթիլաշընճա Կիլրիֆ Հաֆիմ) մէրգոււմ
թապիպ էսքի ուսուլ տօգթօրլըզ վէ ճէրրաշլըզ
մէմուրիլէթիւնին թէճէսսիւտիլ իտի: «Հաքիմ
Գէորգ» միւթէրազգի (Փրօկրէսիվ, յառաջա-

դէմ) պիր քիմսէ իտիյինտէն պիրիծիք օղլու Սարգիսի պունտան գըրդ սէնէ գատար էվվէլ իսթանպուլտաքի Մէքթէպ ի թըպպիյէ ի չահանէյէ կէօնտէրմիշ իտիյինի վէ մէրգում կէնճ տէ օլ մէքթէպտէ պիր գաչ սէնէ թալիմ օլունտուգտան սօնկրա էլինտէ պիր սէրթիֆիգա (չէհատէթնամէ) օլարադ գէվճէսիյէ (տալըմըն գըրգը Վէրժին Հանըմ) Անթապա ավտէթ էթտիյինի պէն էյի տէրիսթը էտէրիմ:

(ՎԵՐ.) ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

(Տէվլամ օլունմանգ)

ՄԻԻԹԷՄԷՏ ՊԻՐ ՐԻՓՕՐԹ

(Կէչէն մուսխտէն տէվլամ վէ սօն)

Պաղը մալլւմաթ եազմագըղա պու տէֆա միւսաատէմիզ օլտուղու Հալտէ պիր գաչ շէյէրի եազալըմ: Շիմտի սիզին պիրտիյինիզ Պէրէճիք իրիսթիանյարընտան անճադ պէշտէ պիրի սաղ գալըմը տըր, չօղլարը կէչէն սէնէ աճըգտան թէլէֆ օլտուլար, աճըղ տա՝ թիւրքիւն թէարրիւղիւնտէն աղ զիյան էթմէտի, Պէրէճիքտէ պիր թագըմ գարը վէ չօճուղլարը ասաքէր տիւլէսի տէյիւ եէրլէրինտէն չըգարմամըլլար իտի: Լաքին պիր գաչ տէֆա անլէրի սէվգ էթմէք իշիւն՝ թօլլալարադ ըրմագ քէնարընա կէթիրտիքտէն սօնկրա քէնտի Հալլէրինէ թէրք էտէրլէր, շէյէքի մուհաճիր կիտէնլէրտէն ֆարգը պիր միւսաատէլէրի օլմասըն քի իսքէնճ իլէ էօլլէլէր: Պու օլ գատար տէհէթլի իտի քի առէմէ թէգէքիւրիւ պիլէ գօլաչ տէյիլ տիր: Օթ, թօսպաղը վէ գուրպաղը էթլէրի եէյէրէք ալլարճա սաղ գալտըգտան սօնկրա վիւճուտլէրի շիշիպ սարարարադ էօլիւզօրլար:

Ֆէտաքեար Պալլը վումէնիմիզ, Մարիամ պաճը Ֆըստըգեան՝ «աճըմ, աճըմ», տէյիւ նի տա էտէրէք, ինթիղալ էլլէտի: Շօլ մէօճթէրէմ վաղ, Յուլհաննէս էֆ. Չիլինկիրեան «Պիր մէր ճիմէք լափասը վէ պիր քեասէ չաչ» տէլէրէք ճէսէտտէն խէլաս օլտու: Միւմաիլէյ Հիշ պիր շէյէրի գալմատըղը Հալտէ, Բագգատան չուլֆա էսնաֆը Հալինտէ Ուրֆայա թահթ էլ Հըֆը սէվգ օլունուր իքէն, եանընտա գալմըլ օլան 13 եաչընտա պիր գըղընը Արապլար ճէպր իլէ ալտըլար: Ուրֆատա քէնտի իլէ պիրիքտէ իշլէր

իքէն (չուլհալըգ) չիւնքի պիղ՝ իւշիւմիւղտէ, իշլէմէյէ մէճպուր իտիք, էօլմէյէճէք գատար իտարէ օլունուլար իտի, օրտան Պէրէճիյէ կէլտիյիմիգտէ պիր եօլ իլէ ասաքէրլիքտէն խէլաս օլտուլ եինէ պիրլիքտէ իշլէմէքտէ օլտուլ իսէ տէ ալտըղը իւճրէթ վէ կեահտէ պիր պիր գաչ պանդ նօթ իանէլէր քեաֆի օլմալըպ կիւճ Հալ ալփա էքմէյի պուլապիլիյօր իտի, վէ նիւհայէթ տայա նամալըպ վէֆաթ էյլէտի: Էօլլէ վաղթ վէ միւշքիւլաթ վար իտի քի նիշէ էօլիւլէր պիր գաչ կիւն էօլտիւքլէրի մահալտէ գալըլօրիտի տէֆն էտէնլէր օլմատըղը սէպէպտէն:

Պիզիմ քիլիսամըղտան սաղ գալան պէս 2-3 ազա տըր. քի անլէրտէ էօլմիւշ օլսալար իտի չօղ պիր զիյանըմը օլմագ իտի, չիւնքի գըյմէթլիլէրի իրիսթիան տինինի Հըֆը էտէրէք վէֆաթ էթմիշ իքէն, պունլար՝ նիշէլէրին թէճըրիպէլէրի քէնտիլէրէ վուգու պուլմագտան, ճիւմլէ Պէրէճիքլիլէր իլէ պիրլիքտէ, իմանը ինքեար էթտիլէր, պիր սէօղ իլէ Ալլահ սալիշլէրի անլէրին մէյանէսինտէն ալըրըպ սէմայա ալտը, վէ Պէրէճիքտէ Գրիստոս իսմինի թաչըմագա լալըգ Հիշ քիմսէ գալմատը տէր իսէք, չօղ խաթա օլմագ:

Ուրֆայա կէլինտիքտէ, սօն վուգուլաթտա նէֆս ի շէհրտէ պուլունան քիմսէլէրտէն սաղ գալան պէս պիր թէք ֆէրտ վար, Արմենակ — Արիֆ էֆ. Ապուհայաթեան, Տօգ. օլտուղը վէ քէնտիլէրին անա էլթիյաճաթը փէք չօղ օլտուղը իշիւն, պիրտէ Պատ. Էֆրայիմ ճըրնաղեան, Սիւրեանիլէրին վաղի օլտուղու Հալտէ Սիւրեանի գանն օլունարադ վէ Հիւքիւմէթին սանսօր վէ թէրճէման մէմուրը Հալինտէ:

Էրմէնի խանէլէրինտէն երգըմատըգ, սէօքիւմէտիք պիր խանէ պուլմագ փէք միւշքիւլ տիր: Մէյէր գապիթէ վէ ասաքէր լաղըմ օլան պաղը էպնիլէ օլմասըն: Մէմուլ էտէրիմ պէր Հայաթ օլան իքինճի ֆէրտ՝ օրատա վուգուլա կէլէն ճիւնայէթ վէ տինայէթին տիրի չահիտի Հալինտէ, մուհարրէր պիր թարիխինի եաղընլարտա նէշը էթտիլէճէք տիր, էյէր լաղըմ կէլէն վասթալարա մալիք օլուր իսէ:

Ճիպինէ կէլինտիքտէ շիմտի օրայա կէլմիշ օլանլար 8—10 քիշիտէն իպարէթ իսէ տէ Մըսըր վէ Երուսաղէմտէ նիսպէթէն չօղ քիմսէլէր օլտուղունը գանն էտէլօրուգ: Պատ. Սիմոն ֆէքեարեան վալիտէ վէ Հէմշիրէսինի սէմայա եօլմու էթմիշ իսէ տէ քէնտիսի շիմտի Գիլիսէ

կէմիշ տիր: Պուռնարն իւր սէվգիյէթլէրի ա-
փրանսըզ վէ փէք տէհէթլի օլտու, եօլ իշին
փէք ճիւղիւ էրզադ վէ էշես ալմալարնա միւ-
սաստէ էտիւ, տէրհալ եօլա չըգարարադ Պէ-
րէճիյէ իքի սասաթ եադըն օլան քէօյէ կէթիւրիւ
օրատա դօնտըրըրլար:

Օլ կիճէ գօլարընըն պաղլարընը գըրմըշ
վէ գաշարադ պիղէ իմտատա կէլէն Գէորդ Քիւր
լիմեանըն շու աթիտէքի հիքեայէսի անլէրին
աշվալընըն նէ հալտէ օլտուղունը պէյան էտէր,
հալ շու քի պիղ օլ զէման օլ գատար թէհտիտ
ալթընտա պուլունուջօր իտիք քի իարիճտէն
պիւր քիմսէնին խանէմիղէ կիրտիյինի պիւր Իս-
լամըն կէօրմէսի հայաթընդտան վազ կէշէք
օլաճադ իտի:

«Աման Պատուելի, պիղ էօլտիւք պիղէ իմ-
տատ էյէյին, նէ՛ եափալըմ, պիղէ պիւր եօլ
կէօսթէրին, հէր շէյի գաշ էյլէտիք, վէ հէր շէ-
յէ լաղի օլտուղ, լաքին նամուսընը տա իւս-
թէ վէրմէքլիյէ տայանամազըզ, պիղէ պիւր էօ-
յիւտ վէր: Պիղիմ ճիւղէ էրքէքլէրիմիղի պաղ-
լարազ էշեսալարընը իշինտէ վէ իւղէրիմիղտէ
օլան ազէլէրի ալտըգտան սօնկրա պիղի պիւր
տէրէյէ կէօթիւրտիւլէր, պիղի օրատա քէսէ-
ճէքլէրինի թէհտիտ էթմէքտէ իքէն կիղլիճէ
պիւր գարը կէլիւ, ամանըն պիղիմ նամուսը-
նըզ փայ ի մալ օլտու: Ժանտարմալար քէօյ-
լիւլէրէ կէլինիղ իսթէտիյինիղ կէօղէլ կեափուր
մամալարը... ուճուղ տըր. սէվապ տըր, պիւր
մէճիտիյէյէ ալապիլիւրսինիղ» տէյերէք գարը-
լարընըզ օլ գալիմէրին էլինէ թէսլիմ էթտի-
լէր: Պու խապէր պիղի եըլտըրըմ կիպի վուր-
տու, վէ նիհայէթ պիւր եօլ իլէ պէնիմ գօլուճը
չէօղէպիլտիք, վէ պէնի սէնին եանընա կէօնտէր
տիլէր քի նէ էթմէք լազըմ իսէ սիզտէն անլալըպ
էօյլէ եափալըմ» մէրգուճա պիւր միգտար փարա
վէրիպ կիթ աղ ը հալ վէր տէյերէք գափու-
տան տիշարը էտիւ իշէրիտէ նալէ ու Ֆիդան
էթմէքտէն զայրի նէ՞ էտէպիլի իտիմ:

Մէրգուճ պիւր եօլ իլէ զալըրի ըհմի թարգ-
տա գաթմէգամը էրքէնճէ էվիտտէ պուլարադ
մէսէլէյի պիլտիւրտիքտէ, օլ խապէրի կէթի-
րէն աշըսը Սարգիսէ տէր քի «կիթ օլ քիմսէ
էվիտտէ իսէ գօվ, էյէր օրտա օլտուղընը պիւր
քիմսէ կէօրիւր իսէ սէնիտէ հէր հալ անլէր իլէ
պիւրիքտէ մուհաճիւր էտէրիմ:» Ճիպինլի Գէորդ
պիւր աղ ը հալ էլինտէ հիւքիւմէթին գափու-
սընա իէթիշտիյի կիպի էօլիւմ տէրէճէսինէտէք

անը տէօյիւպ մաՀպուս էտէրէք օլ պիւր Ճիպինլի
լէր իլէ պիւրիքտէ ըրմաղըն զարալընա կէշերիպ
ալէլ աճէլէ ճարապուլուսա, էքմէքլէրինի պիլէ՛
Պէրէճիքտէն ալմաղա միւսաստէ էթմէյերէք,
սէվգ էտէրլէր: Օրատա տախի ալմըշ օլտուղ-
լարը ճիւղիւ էշես վէ էրզադը ալը պիւր վաՀօնա
գօլտուղլարընտա ճիւմլէսիտէ վաՀօն իլէ պիւր-
լիքտէ եանըպ քիւլ օլտուր:

Բազգատա՝ Պատ. Սիմոն Պէքեարեանտան
ալմըշ օլտուղուն պիւր գարթտա շէօյլէ եազըլ-
մըշ իտի. «Պիղիմ իւղէրիմիղտէ օլանտան զայրի
հիշ պիւր էլպիւսմիղ եօգ տըր: Եաթաղընը տա-
խի եօգ տըր, տէօշէյիմիղ զէմին վէ եօրղանընը
սէճա տըր»: Լաքին Հալէպ թարիգիյլէ Շամ վէ
Մասնա կիթմիշ օլան մուհաճիւրլէրին թէճրի-
պէլէրինի պիղիմ կէօրմիւշ օլտուղունուղ, մու-
հաճիւրլէրինի իլէ բուպար էթտիյիմիղտէ օլ
թարաֆլարին քի պիղէ պիւր սէշեսալթ կիպի
կէլիյօր:

Պու թարաֆլարտա օլան էրմէնիլէրէ եափ-
տըղլարը գուլմու թարիֆէ լիսան վէ գալէմ քես
Փի տէյիլ տիր, վէ անլէրի թաՀրիւր վէ թարիֆէ
գալընաճադ օլտա Հանկը շէյի նազլ իլէ տիկէ-
րինի թէրք էթմէք կէրէք օլտուղունու շաշըրը-
յօրուղ: Պիւր կիւնիւն վուգուսթը պիւր պէօյիւք
ճիւտ թէշէթիլ էտէճէք գատար քէսիւր տիր:

Օն ալթը Պէրէճիքլի քիմսէլէրի ապէր է-
տիւպ սօնկ փօսթա տէյիւ Ուրֆաշա սէվգ էթ-
տիլէր, պուռնարը գայտ էթմէք իւղէ գըշալ-
յա կէօթիւրմիւշ իքէն ճիւմլէսինի տէ գըշալ-
նըն իշինտէ գաթլ էտէրլէր: Անլէրի սէվգ էտէն
Պէրէճիք ժանտարմա գօմանտանը ճիւճա էֆէն-
տի Մըլթարլարը չաղըրըպ «Փիւլան օղլու Գէ-
որդ վէ Քէչէճի Ատուր Ուրֆատան Փիւրար էթ-
միշ տիրլէր, պուռնարը պանա թէսլիմ էտէմէզ
խանիղ, 7 կէօպէյէտէք խըսըմլարընը կէօսթէ-
րինիղ, պէն անլէրի պէտէլ հալինտէ սէվգ էտէ-
ճէյիմ», տէյիւ թէհտիտ էտէր, հալ շու քի օլ
քիմսէլէրին քիւրաճըսը օլան Իսլամ մէրքէպիւ-
լէր անլէրին էօլտիւրիւլմիւշ օլտուղլարընը
կէօղլէրի իլէ կէօրմիւշ օլտուղլարընը սահպա-
լէրինէ խապէր վէրմիւլէր, վէ անլէր էօլիւլէ-
րինէ աղլամադտա իքէն ուղադտան ուղաղա
գալմըշ օլան, խըսըմլարընը տէրտէսթ իլէ Աշն-
թապա սէվգ էյլէտի:

«Մինաս օղլու Հապիպին քիմի վար իսէ
պանա կէթիւրինիղ: Պաղտատ ճէպէճսինտէն Փի-
րար էթմիշ տիր», տէյերէք մէրգուճն փէտէ-

րինի մահպուստ էտիպ, անա տէր, «էյէր եա-
րընա գատար օլունու թէսլիմ էթմէզ իսէն եա-
րըն սէնի սէվզ էտէճէյիմ:» Պէրէքէթ վէրսին
քի եարընատէք Հապիպին՝ թապուրընտա մէվ-
ճուտ օլտուղընը պէյան էտէն պիր թէլէղրաֆ
կէլիր տէ իխթիյար փէտէրի քէօթէքտէն վէ
սէվզիլաթտան խէլաս օլուր:

Պու թարաֆլարտա օլան զապիթլէր վէ մէ-
մուրլար տախի խուսուսի ինթիխապ օլունմուշ
քիմսէլէր իտիլէր, ճիւմլէսինին մէպտէսի վէ
զալիմլիքտէ թուրտուղլարը մէսլէքի աշի օ-
լուպ, էրմէնիլէրի ճէզա վէ իսքէնճէ իլէ մահվ
էթմէք իտի: էրմէնիլէր խանէլէրինտէն սիւ-
րիւտիւքտէն սօնկրա անլէր Հէր շէյլէրի իլէ
պիրլիքտէ, Թիւրքլէր, Քիւրտլէր, Արապլար վէ
Չէրքէզլէր իշիւն միւպահ իտի, գուրթլարա վէ
վիհուշ Ը ղէմինէ կէօսթէրտիքլէրի շէֆֆաթը
պիլէ էրմէնիլէրտէն տիրիղ էթտիլէր: Ամանըն»
«քէօլէն օլալըմ», - եազըզ տըր,» մէրՀամէթ
էյլէ,» քէլիմէլէրին ղիքրի պիլէ էօլիւմի միւ-
ճիպ խաթա օլմուշ տըր: Ժանտարմա սէնտէ Հէր
կէօրտիւլիւ շէլի ալմայա Հիւրը տիր, ազէնի,
էշիանը, գըզընը վէ Հաթթա գարընը ալմադ իս-
թէտիլիտէ, «ճանըն սաղ օլտուն էֆէնտիմ,
ֆէտա օլտուն էֆէնտիմ, սանա գուրպան օլ-
տուն, էֆէնտիմ» տէմէքտէն զայրի ուճուզ գուր
թուլմազլըղըն եօլը եօզ տըր, «նէ՞ Հազըզն վար
տըր», «նէ՞ էթմիշ տիր», տէմէք աֆվ օլունմազ
խաթա տըր, էրմէնիլէրին քիֆայէթ էտէր,
տին վէ տէվլէթ խաինի տէլիւ Հիւքմ օլունուր
սըն:

Տօսթըմ պազըրմ եանըզ տըր, չիմտի Բազ-
գա, Գարա Բէօփրիւտէ վէ Ուրֆատա, վէ Պէ-
րէճիքտէ օլան վուզուաթ լարիւրինթուրնտան
պահս էթմէքնիլէթիմ վէ իզթիտարըմ եօզ տըր,
շու վազթատէք պու ճանիլէրին Հիշ պիր ճէզա
կէօրմէմէլէրի էսարէթտէ օլան լաՀաթլըղըմը
տա իխլալ էթմիշ տիր: Պու շէյլէրի միւսթաճէլ
պիլմէք իսթէր օլտուղունու պիւտիլիմտէն սի-
ղէ եազարազ քէնտիմի թէսէլլիյէ չալըշյօրըմ:
Նէլէր զայ էթտիք: Փրօֆ. Պապիկեան, Փրօֆ.
Բումեան, Պատ. Յ. Նաճարեան, Տէր Պօղոս-
եան, Հասըրճեան, իսախաուր Թօգուզեան,
Պատ. Տ. Գունտազճեան... լար կիպի ղէվա-
թըն՝ պունլարտան պիրի գատար պիլէ տէյէ-
րի օլմայան վահշի պիր միլլէթին, սըֆըր Հիւք-
միւնտէ պուլունան պիր Հիւքիւմէթին նափաք

էլլէրի իլէ գաթլ օլունմալարընա քի՞մ թէՀամ-
միւլ էտէպիլիր:

Իշթէ Մր. Թրօպրիճին թափսյէսի իւզրէ
գարընտաշըմ գըզը Փիփէնին վէ Նէսիպի վէ վա
լիտէյի Միլքէսէդէք կիպի մալիւմ օլմայան,
Գըլաման թինէնին սուրէթլէրիլէ պիրլիքտէ
սէրկիւզէլլէրինին պիր իճմալընը իրսալ էտի-
ջօրում, մէմուլ վէ տուա էտէրիմ քի էլտէ օլան
իշիմիղէ ֆաիտէլի օլաճապ տըր:

Փիփէ իշիւն շունը տէսէք օլուր քի, Կէ-
պէնտէ օլան ազրիպալարըմըզտան (գարտաշըմ
օլլու, գըզլարը, պաճըմ, Հալամ, տալըմ, էմ-
մին օլլու, գըզլարը վէ Փամիլեալարը տախի
օլարապ) 98 նէֆէրտէն սաղ գալան պէս քէն-
տիսի օլմուշ տըր, պազի գալան 97տէն անճապ
2սի մէճՀուլ օլլուպ, 95ի իլլէթ վէ գըթալտա վէ-
ֆաթ էթմիշ տիրէր:

Կ. Մ. ԲէթէնճեԱն

Այնթապ, Յունւար 20, 1919

ԵՕԼԻԻՄ ՀԱԳԳԵՆՏԱ ՄԻԻՖԻՏ ՄԻԼԱՆՆԱԶԱԼԱՐ

Սատըզ իշիւն էօլիւմ փարպազ պիր աշինէլէ
միւշապիլ տիր. միւմիւն տաՀա պու տիւնեատա
իքէն անըն եիւզիւնտէն ազս էտէր:

Ինսանի Հալաթ սէնէլէրլէ էօլիւմէզ էօ-
միւրտէ էն գըսսա եաշայան քիմսէլէն էյէր
Ալլահ մահգուզ իսէ օլ քիմսէ ֆալիտէսիղ էօ-
միւրլէ էն ուզուն եաշայանա ֆաիդ տիր:

Նասըլ եաշայօր սիւալը մուՀիմմ տիր չիւն-
քի վար տիւնեատա եաշայան քիմսէլէր քի եա-
շարքէն էօլիւ տիրլէր. նասըլ էօլտիւ սիւալը
տաՀա մուՀիմմ տիր, չիւնքիւ վար ատէմլէր քի
ջօզտան էօլմիւլ տիրլէր, լաքին էլեէվմ եա-
շայօրլար:

Ինսանլար չիրին վէ կիւզէլ չիլէքլէրտէն
մահգուզ օլտուղլարը կիպի էօլիւմ մէլէյի տա-
խի պիւլպիւլլէր կիպի թէրէնիւմուզ օլան մահ-
փէրէ պաքիւրէլէր վէ մէլէքսիմա կէնճլէրէ
Հասրէթ չէքէր:

Տիւնիատա տուրմազսըզ ուշան վէ աւլա
կէլի տէօնմէլէն պիր շէյ վար իսէ ղէման տըր,
օ Հալտէ ֆուրսաթընը ֆէվթ էթմէլէրէ տիւն-

հանրն էչի չէլէրինի էօլմէզտէն թօփլալըս ան-
լէրաէն իսթիֆատէ էյլէ, չիւնքիւ պու կիւն թէ-
պէսսիւմ էտէն չիչէքլէր ազ սօնրա սօլուս տիւ-
քէնտիքլէրի կիպի պու էօմիւր տախի չիչէքլէր-
տէն չօգ ֆարզը օլմալըս էքսէրիչէ պու կիւն
կէօրտիւյիւն մաշփէրէ պաքիւրէլէր վէ մէլէք-
սիմա կէնճլէրի եարըն ախրէթէ կէօջմիւլ կէօ-
րիւրսիւն:

Ալլաշըն թօփլատըրը մէյվէլէր մէյանըն-
տա խամ եա Պէշմիշ մէյվէ պուլաճազսըն, չիւն-
քիւ օ Էլթիշմիշ կէօրտիւյիւնտէ պրազմատըրը
կիպի մէվսիմիտէն էվվէլ խամ իքէն տախի
ասլա թօփլալըս:

Տիւնհալի արգուլարլա տօլմուլ գուլազլար
սէմանըն աշէնկիլ սէտալարընը իշիտմէզլէր:

Գապրիսթանտա առէմլէր պիւր առէմ տա-
հա էօլտիւ տէյու ֆիղան էտէր իքէն, էյէր էօ-
լէն միւմիւն իսէ՝ մէլէքլէր պիւր առէմ տահա
տօղտու քէյու թէրէնիւմ էտէրլէր:

Յ. Պ. ՉԱՏԸՐՃԵԱՆ

Պրուֆիւն, Ն. Ե.

ՍՕՐԿԸՆԹՂՕՆԸՆ ՇԷՀԱՏԷԹԻ

ՊԱՊ 27ՏԷՆ ՏԷՎԱՄ

Տր. Նօսսիկ իքինճի գիւարէթինտէ պիւր թա-
գըմ մէսէլէլէր Հազգընտա աշաղը եօզարը դօ-
նուչտուգտան սօնկրա, ասլ ֆիքրինին տիպին-
տէթի մէսէլէլէլ Չէլտի: Սանտալեասընը եանը-
մա եազըն սիւրիւս, վիք մաշրէմանէ պիւր թարզ
իլէ շէօյլէ սէօյլէտի: «Սէֆիւր էֆէնտի, ի-
քիմիզ տէ ԵէՀուտի իզ, չու Հալտէ սէնին իլէ
պիւր ԵէՀուտիլէ մուսիւրանէ գօնուչուր կիպի
գօնուչմազ իսթէրիմ: Պու տինտաշըրըմըզա
մաշտուպէն էյէր սանա պիւր ճիւզի նասիւհաթ
վէրիւսէմ, իւմիտ էտէրիմ քի կիւնէնմէզ սին:
Սէն էրմէնիլէր իշիւն չօգ չալըջըօրսուն վէ իւ-
թիմալէր պուրանըն մէմուրլէրի արասընտա սա
նա տօղրու Հիսս էտիլէն Հիւսն ի թէվէճճիւհիւ
զայ էթմէքտէ իտիլինէ վազըֆ տէյիլսին: Պուն
տան մատա սանա չուր տա պիւրիւրէյիմ քի,
սալթ պու սէպէպտէն Օսմանյը Հիւքիւմէթի սէ-
նին կէրի Ամէրիգայա կէօնտէրիւմէքլիլինի թա-
լէպ էթմէյի տիւշիւնիւյօր: Սէնին էրմէնիլէր

մէնֆաաթընա էյլէտիլին փրօթէսթօլար պէյ-
Հուտէ օլաճազլար: Ալմանլար անլէրէ եարտըմ
էթմէք իշիւն միւտալիլէլ էթմէլէքլէր վէ սէն
պէօյլէլիլէլ րէսմի էօմրիւնիւ խարապ էյլէմէք
թէՀիւքէսինտէ սին:»

«Տէմէք տիւր քի սէն պէնիմ խայրըմ տիւ-
շիւնտիւյիւն իշիւն մի պանա պու նասիւհաթը
վէրիյօրսըն:»

«Օնա չիւպէլէ նէ՞», տէտի Նօսսիկ, «Հէփ
պիզ ԵէՀուտիլէր սէնին նէ տէրէճէ իճրաաթ վէ
զապիլիլէթ սաՀիպի իտիլինի պիլէրէք միւֆ-
թէիլի օլմազտա իքէն, էօմրիւնիւն պէօյլէճէ
խարապ էտիլմէսի պիզէ մուճիւլ ի քէտէր օլա-
ճազ տըր:»

«Էօյլէ իսէ Ալման սէֆարէթխանէսինէ կիթ
վէ ՎանկընՀայմա տէ քի, Հիչ տուրմայըս պէ-
նի կէրի Ամէրիգայա չաղըրթուրսըն: Էյէր պէ-
նիմ րէսմի էօմրիւմ ֆիտիլէ վէրիլէճէք իսէ,
պէն իսօ կէօնիւլ իլէ Հաղըր րմ: Պէն պիւր Եէ-
Հուտի օլտուլըմ Հալտէ, Եիւզ պիւրլէրճէ ֆրիս-
թիյանլարը էօլիւմտէն գուրթարմազ իշիւն օ-
լանճա գուվվէթիմի սարֆ էթտիլիմ սէպէպտէն
կէրի չաղըրըմազըրըմըն էն պէօյլէք պիւր իֆ-
թիխար ատտ էտէրիմ:»

Վազթ ֆէվթ էթմէյէրէք Տր. Նօսսիկ սէ-
ֆարէթխանէտէն տիշարը չըզտը վէ անտէն պէ-
րու անըն Եիւզիւնիւ կէօրմէնիլիմ: Պունտան
սօնկրա էնվէրի կէօրտիւյիւմտէ, «Օսմանյը Հիւ
քիւմէթի պէնի կէրի չաղըրթուրմազ մազստ
էթտիլինէ տաիւր պազը թէվաթուր իշիտիյօրում
պունլարա նէ՞ տէրսին» տէտիլիմտէ, անլէրին
Հէփ եալանտան իպարէթ իտիլինի պիլտիլտի:
«Պիզ պէօյլէսի կիւլիւնճիւլ պիւր խաթատա պու
լունամազըզ» տէտի էնվէր: Շու Հալտէ Նօսսիկ
թարաֆընտան կէլէն թէՀուտի Ալման սէֆարէթ
խանէսինտէն նէլէթ էթմիշ իտիլի այան աշի-
քեար իտի:

Հոկտեմբեր այրընը իլքինէ տօղրու Վան-
կընՀայմ Պէրլինտէն իսթանպօլա կէրի կէլտի:
Մէրգուլ Պէրլինտէ տաիմա րէսմի վազիֆէլէ-
րիլէ մէշղուլ իտիլինտէն, օրատա պուլուշտը-
զը վազթտա Հիչ րաՀաթլանմամըշ իտի: Ավ-
տէթինտէն պիւր դաշ կիւն սօնկրա իսա ֆէօյտէ
քէնտինէ րաաթ կէլտիլիմտէ, Ամէրիգան սէֆա-
րէթխանէսինէ կիթմէքտէ իտիլինի անլալըս,
սէֆարէթխանէյէ տօղրու պիւրիքտէ Եիւրիւ-
տիւք: Թալաաթ Թիւրքիստա խանէլէրինտէ
զալմըշ օլան էրմէնիլէրին Հէփիսինի տէ եա-

գընլարտա սիւրկիւն էթմէյէ դարար գըմըշ Իտիլինի իշիթմիշ Խտիլմտէն, Վանկընհայմա պիր ըիճա տաՀա էթմէյէ դարար էտիպ անը սէֆարէթխանէնին իքինճի դաթընա չըգարըպ պիր սաաթ դատար անընլա օլ մէսէլէ Հազգընտա մուֆասսալէն գօնուշտուճ:

«Պէրլինտէն ալտըղըմ պիր թէլէզրաֆնա-մէլէ կէօրէ սէն Ամէրիգանըն խարիճիյէ նազը-րընա պիւտիրմիշ սին քի կէօյա Պուլղարիսթան պիղիմ թարաֆըմըգա կէշտի կէլէլի էվլէլքիլէր տէն զիյատէ էրմէնիլէր թէլէֆ էտիլմիշ տիր-լէր» տէտի Վանկընհայմ:

«Օլ տէտիլին խապէրի Ուօշինկթընա կէօն-տէրմէմիշիմ,» տէտիմ, «վէ լաքին օրաչա պիր չօգ մալիւմաթ վէ խապէրլէր կէօնտէրմիշիմ: Պանա կէօնտէրլէն Հէր ըրիփօրթը Ուօշինկթըն-տա խարիճիյէ նէգարէթինէ կէօնտէրմիշիմ: Պանա Հէր նէ տէ օյա, կէօնտէրմիշ օլտուղըմ իսպաթլար միւքէմմէլ տիրլէր վէ էրմէնիլէր պէնիմ շիֆաՀէմ ըրիփօրթ վէրմէմէ իՀթիյաճլա-րը Եօգ տըր: Վէ լաքին Պուլղարիսթան Հազ-գընտա պու տէտիլին մալիւմաթտա խաթա վար: Պէնիմ Մր. Լէնսինկէ կէօնտէրտիլիմ խա-պէր շունտան իպարէթ տիր, Եանի Պուլղարիս-թան շիմտի Թիւրքիա իլէ իթթիւՀատա կիրիշ-միշ Խտիլինտէն գըթալլարըն Հօնիւնիւ ալմազ իշիւն Պուլղարիսթանըն արթըգ պիր թէէսիրի օլաճազ:»

Պուլտան սօնկրա էրմէնիլէրին սիւրկիւն մէսէլէսի Հազգընտա գօնուշտուճ:

«Միւրկիւն իշինէ Ալմանեա մէսուլ տէյիլ տիր» տէտի Վանկընհայմ:

«Սէն իսթէրսէն իլա ախըր իւտ տէվրան էօլէ իատիա էթ, քիմսէ սէօղիւնէ ինանճազ» տէտիմ: «Տիւնեա ալէմ տախմա իտտիա էտէճէք տիր քի պու ճինայէթլէրին մէսուլը Ալմանեա տըր: Պու ճինայէթլէր իշիւն սէնին ըէսմէն փը-րօթէսթօ էթտիլինի պիլիլիմ: Վէ լաքին օ փրօ-թէսթօնըն էՀէմմիլէթի նէ: Սէն պէնտէն էլի պիլիլիսին քի, օ փրօթէսթօնըն զէրլէ դատար թէէսիրի օլմայաճազ տըր: Ալմանեա պու ճի-նայէթլէրին իճապընա մէսուլ տըր տէմէլէ, Ալմանեա Թիւրքիլի ֆիթլէյիպ էրմէնիլէրի թէլէֆ էթտիրտի տէմէք իսթէմէյօրուճ: Վէ լաքին տէմէք իսթէտիլիմ շու տըր քի, Ալմանեա պու ճինայէթլէրին վուգուիլի մէն էտէպիլիլի իքէն էթմէտի: Իշթէ Ալմանեա անըն իշիւն մէ-սուլ օլուպ, անըն ճիւրմ վէ մէսուլիլէթի Ալ-

մանեանըն պէտ իւլ ապատ իւղէրինտէ դալաճազ տըր: Վէ սիլի մէսուլ թուլթաճազ օլանլար սալթ Ամէրիգա վէ սիլին շիմտիլի տիւշմէնիլէրինիլ տէլիլ տիրլէր: Կիւն կէլէճէք քի Ալման էՀալի սի Ալման Հիւքիւմէթինի պու ճինայէթլէր ի-շիւն մէսուլ թուլթաճազ տըր: Սիլին միլլէթի-նիլ պիր Քրիսթիան միլլէթ տիր վէ վազթ կէ-լէճէք քի Ալման Հիւքիւմէթի Միւսլիման պիր գալմա Քրիսթիան պիր միլլէթի թէլէֆ էթմէ-յէ միւսաատէ էթտիլինի Ալման էՀալի անլաչա ճազ տըր: Ուօշինկթընտա խարիճիյէ նազըրը-նա պու ճինայէթլէրէ տաիր մալիւմաթ կէօն-տէրտիլիմէ փրօթէսթօ էթմէնիլ նէ՝ մանասըղ պիր շէյ տիր: Պէօյլէսի ճէՀէնէնի վաՀէլիլք-լէր մալսֆի դալապիլիլ տէլիլ թէսալվուր է-տէպիլիլ ըմիսինիլ: Տէվէ գուշու կիպի մու-մէլէ էտէրէք, զանն էթմէլինիլ քի սիլ օլ պար-պարըգլարա կէօգ դափամանըղ իլէ տիւնեա ա-լէմին տէ կէօղիւնիլ քիւլլէյէպիլիլսինիլ: Պէօյ-լէսի ճինայէթլէր թա սէմաչա ֆէրեատ էտէր-լէր: Սէն զանն էտէ՝ ըմիսին քի, պէն պէօյլէսի տէՀէլէթլի Հալլէրէ վազըֆ օլուրուճ տա, պէնի պուլաչա կէօնտէրէն Հիւքիւմէթէ մալիւմաթ կէօնտէրմէմ:»

«Հէփ պու տէտիլէրին տօղրու օլապիլիլ» տէտի Ալմանեա սէֆիրի, «վէ լաքին պիղիմ էն պէօյիլ տէրտիլիլ, էն պէօյիլ Հապալըգ պու մուհարէպէյի գազամազ տըր: Թիւրքիա քէն-տիլին էննէպի տիւշմէնիլէրինիլ Հազգլարընը ալուճլարընա վէրմիշ տիր: Պօղազ իշինտէ վէ Կէլիպօլուտա նէ էթտիլի մալիւմ: Թիւրքիանըն շիմտի Հապասը տախիլի մէսէլէլէրինի սըրասը-նա գօյմազ տըր: Թիւրքիա Հալա գօրգույօր քի տիւլէլ ի մուազգամա գափիլիլալիսիօնլարը թէքրար քէնտիլին օմուգլարընա Եիւլէլէյէճէք տիրլէր: Տիւլէլ ի մուազգամա պէօլլէսի պիր շէյ էթմէլէ ֆուրսաթ պուլմազտան, Թիւրքիա մազստ էթմիշ տիր քի, տախիլի մէսէլէլէրինի սըրասընա գօյսուլ վէ պէօյլէլիլքէ խարիճտէն էճնէպի միլլէթլէրին միւտախէլէսինէ չօգ պիր մէյտան գալմասըն: Սուլ Հիւնընտան էվլէլ պու շէյի փալէմէյէ նիլէթ էթմիշ Խտիլինի էնվէր պանա պէյան էթմիշ տիր: Միւսթազ-պէտէ Բուսիա էրմէնիլէրին իշինէ դարըճասը-նա միւսաատէ էթմէյէճէլինէ դարար էթմիշ տիր: Էրմէնիլէր կէրէքսիլ պիր գալմ տըրլար: Սէնին Իսթանպօլտա կէօրտիւլիւն էրմէնիլէր միւթէալլէմ սընֆա ալիտ տիրլէր: Էրմէնիլէրին

եկօքիւնիւնիւ անլէր իլէ մուգայէսէ Էտէմէզ-սին: Էվլէթ, անլէր զիյառէսիլէ տէհէթլի հալլէրէ հէտէֆ Էտիւմիշ իտիքլէրինի գապուլ հաէրիմ: Երնէ տէ պէն պիր միւֆէթթիշ կէօն-տէրիպ մէսէլէյի թահգիզ էյլէյէրէք անլամը-շըմ քի, պու տէհէթլի շէյլէրին էն տէհէթ-լիսինի կաէնլէր թիւրք մէմուրլէրի տէյիլ իւ-լա չէթէճիլէր տիրլէր:»

Պու սըրառա երնէ Վանկընհայմ էրմէնիլէ-րին Ամէրիգայա կէօթիւրիւմէլէրի հազզընտա օլան թէքլիֆինի թէքարլատը իսէ տէ, պէն պու թէքլիֆին գապիլ ի իճրա օլմատըղընը պէ թէքարի քէնտինէ պիւտիւրտիմ:

«Օ տէտիքլէրինի հէլէ պէր թարաֆ Էտէ-լիմ» տէտիմ: «Իհթիյաճաթ ր հարպիլէ, մէսլէք ի միլլէթ վէ սաիր հէփ սէպէպլէրի պէրթարաֆ Էտէրէք մէսէլէյի օլտուղու կիպի միւթալաա է-տէլիմ: Պու մէսէլէ սատէճէ պիր ինսանիյէթ մէսէլէսի տիր: Ունութմայընը քի պէօյլէսի տէհէթլի հալլէրէ կիրիֆթար Էտիւմիշ օլան քիմսէլէրին էն չօղը իւթիյար էրքէլէր, միւ-սիննէ դարըլար վէ պիչարէ չօճուղլար տըր: Սէն պիր ինսան օլտուղուն հալտէ ինսաֆ Էտիպ պու զէվալլըրըն թէհլիքէսիլ հաշայապիլմէ-լէրինէ միւսաատէ Էտէմէզ միսին, վէ հաթօտ էմնիյէթ իւզրէ հաշայապիլմէլէրի իչիւն թէհսի րինի իշլէտէմէ՞զմիսին»:

«Թիւրքիանըն տախիլի հալլէրինին պու քէրթէսինտէ, պէն անըն իշինէ միւտախէլէ էթ-մէյէճէլիմ» տէտի Վանկընհայմ: Արթըզ մէսէ-լէնին միւզաքէրէսինին ուզատըլմատընտա պիր մէնֆաաթ հասըլ օլաճաղընա աղլըմ քէսմէտի: Մէրգուըն զէրրէ գատար ինսաֆ տուղուըն օլմատըղընը կէօրէրէք, արթըզ եիւզիւնէ պազ մազա նէֆրէթ Էտիպ, եիւզիւմիւ օլ պիր թարա-ֆա չէվիւրտիմ: Վանկընհայմ «Ալլահա սըմար-լատըզ» տէմէք իւզրէ այաղա գալլատը իսէ տէ, աչապարը զանղըր զանղըր թիթրէմէքտէ, քէն-տիսի իսէ հէրէ տէվրիւմէք իւզրէ իտի: Սըշ-րայըպ տիւլմէսինի մէն էյլէտիյիմտէ կէօղլէրի պէլէրմիշ վէ եիւզիւ «ալլազ, պուլլազ» օլուշ իտի: Վէ լաքին պու շաշըն հալը պիր տազիլէ սօնկրա կէչտի: Գօլունտան թութուպ, աշաղը կէօթիւրտիւմ վէ օթօմօպիլինէ պիւտիւրտիմ: Պունտան իքի կիւն սօնկրա թաամ Էտէր իքէն «տամլա էնտիրիպ» հաթաղընա հաթըրըլտը վէ օլ հաթաղտան անճազ հայաթսըզ վիւճուտի

գալտըրըլտը, վէ Հոկ. 24 տէ պանա կէօնտէ-րիլէն րէսմի պիր թէպիլղաթտա անըն վէֆաթ խապէրի պիւտիւրիւտի: Իշթէ պու քիմսէ վէ քէն տինին հիւքիւմէթի հէփ պու ճինայէթլէրին էօ-նիւնիւ ալըպ անլէրի մէն Էտէպիլիւր իքէն, էթ-մէտիլէր, վէ պիզիմ պիւրիմիֆ մագսէտիմիզ պու մուխարէպէյի գագանմագ տըր տէյիւ իտտիա Էտիպ, պիր միլլէթին պըշաղտան կէչիւրիւմէ-սինէ միւսաատէ էթտիլէր: Իշթէ Վանկընհայմ իլէ օլան սօն միւզապաթընը խաթըրէսի պուն-տան իպարէթ տիր:

Պիր գաշ կիւն սօնկրա Փրուսիա հարպի սիսթէմինին թէճէսսիւմիւ օլան իշպու քիմսէնին ճէնաղէ ալալը Պէյ Օղլունտա Ալմանես սէֆէ-րէթխանէսինին պաղչէսինտէ իճրա օլունտու: Ճէնաղէնին մուսթասար խըտմէթի էննասըն-տա, Փամիլէսանըն էֆրատը, էլէիլէր վէ Սուլ-թանա վէքեալէթին հաղըր պուլունան քիմսէլէր տէն մատա հէր քէս աչազ իւզէրինտէ տուրմագ տա իտի: Ճէնաղէ ալալը հարէքէթ էթմէյէ պաշ լատըղընտա Ալման զըրհլըլարընըն թաիֆէլէ-րի թապուլթը օմուզլարընտա վէ տիկէր թաի-ֆէլէր իրի չիչէք տէմէթլէրինի գուճաղլարըն-տա կէօթիւրտիւլէր վէ հէփ էլէիլէր հէմ ան-լէրին մուալիլէրի վէ Օսմանը հիւքիւմէթինին մէմուրլէրի թապուլթըն արտընտան հայա օլա-րազ մէզարա կիթտիլէր:

Թապուլթըն արտընտա ճէնաղէ ալալընըն պաշընտաքի իլք քիմսէ սատորագամ իտի: Պէն էնվէր իլէ պիրիքտէ եիւրիւտիւմ: Վէօպէն վէ Պրէսլաու զըրհլըլարընըն հէփ մէմուրլարը վէ հէփ Ալման ճէնէրալար էլպիսէ ի րէսմիյէլէ-րինի լապիս օլուշ օլարագ պիզիմ արտըմըզա կէլմէքտէ իտիլէր: Սանըրսըն Իսթանպուլըն պիւթիւն էհալիսի ճէնաղէնին կէչտիլի սօզադ-լարըն հէր իքի թարաֆընա տիգիլմիշլէր վէ պիւ թիւն շէհր պալրամ թութմագտա կիպի իտիլէր: Տօլմա Պաղչէ սէրայընա եէթիշիպ, ումուճէն էլէիլէրին գուլլանտըղլարը գափուտան իչէրի կիրտիք: Իսքէլտէ պիր իսլիմ լամի ճէնաղէնին միւզասէլէթինէ պէքլէմէքտէ օլուպ, օրատա Ալման սէֆարէթխանէսինին միւզալիլի Նօյ-րաթ միւթէվէֆիա էլչինին նաշընը գապուլ էթ մէք իւզրէ էլ փէնչէ տիվան տուրմագտա իտի: Գափաղը չիչէքլէրլէ գափուանըն օլան թապուլթ լանչ իչինէ գօնուլտու: Վանկընհայմըն նաշը մէքքիւր լանչ իլէ կէօթիւրիւլիւպ, Թարապիւ-

տա Ալման սէֆարէթխանէսի սափիւնսինին պաղչէսինտէ րէֆիզի պուլունան եիւզպաշը Լաչիճիկին նաշը Էանընտա տէֆն էտիւրի: Պէօլէսի պիր մաՀալ քէնտինէ մէզար Հալինտէ դուլլանըմաղա էն միւնասիպ պիր մաՀալ իտի, զիրա թամմ օլ մաՀալտէն իտի քի, իքի սէնէ դատար էվվէլ Կէօպէն վէ Պրէսլաու զըրՀըլընա չաղըրմըշ, վէ անլէրի սէլամէթլէ օ սուլա-րա կէթիւրիպ թիւրքիայը մուՀարէպէյէ սօգ-մուշ, անը Ալմանեայա միւթթէֆիզ էթմիշ վէ պէօլէսիքլէ օլ վաղըրա թաղիպ էտէն զալէպէ լի Հէմ տէՀէթլի Հալլէրին մէյտանէ կէլմէսինի մուճիպ օլմուշ իտի:

Միւթէրճիմ ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Copyright, 1918, Doubleday, Page & Co.

(Տէվամ օլունամագ)

ՄԻԼԼԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

ԱՏԱՆԱՏԱՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

Միւթէվէֆֆա Վեր. ՕՀան Կայծակեանըն թօրունլարընտան պիրի օլան Տիկ. Վիզթօրիա Բարսեղեանըն Ատանատան կէօնտէրմիշ իտիյի մուլթասար պիր մէթթուլըն խիւլասասընը «Կիլիկիա»նըն դարիունընա թաղտիմ էտէրիզ:

«Սէվկիւլիւ թէյգէլէրիմ Բահէլ, Նոյնմի Փալաճու վէ Օգոստինէ Հանըմլար.— Իւշ պու չուզ սէնէ դատար Արապիսթան չէօլլէրինտէ տօլաշտըգտան սօնկրա պիր քիւշիւք օղլում իլէ Ատանալա տիւշտիւմ: Սէվկիւլիւ գօճամը, իւշ օղլուլարըմը վէ իւշ գարնտաշլարըմը Արապիս-թան չէօլլէրինտէ եէրի ուրտու պէլլիսիզ մա-Հալլէրտէ պրաղտըմ: Էյէր Ալլահ պանա Յո-քըն սապընը վէրմիշ օլմասա իտի, պու տա-յանըմագ իզթիրապ վէ տէՀէթլի Հալլարա թէ Համմիւլ էթմէքլիյիմ միւմքինսիզ օլուր իտի: Վէ լաքին վաթանըմը օլան Ատանայա եէթիւ-տիք իսէ տէ, նէ էլպիսէմիզ վար, նէ եաթաղը-մըզ, նէ տէ Էէյէճէյիմիզ: Փէտէրիմ Աթէշլեան Փամիլեասընտան սալթ քիւշիւք պիրատէրիմ Բիւզանդ սաղ գալտը: Փէրիշանլըղըմըզ սօն տէ-րէճէյէ Էէթիւշմիշ տիր:

* * *

ՄԻՍ ԱՀՎԱԼԸ

Արմէնիա զաղէթաւընըն եաղընլարտա նէշը էթմիշ իտիյի չու աթիտէքի խապէր տէ Կիլի-կիալըլարա ճալիպ ի տիզդաթ օլաճաղընա չիւպ Հէմիզ եօգ տըր:

«Սիսին Ֆրանսըզ Միւտիրի մաՀալլի թիւրք գայմաղամընա էմը կէօնտէրմիշ քի, Օսմանլը պալլաղընը աշաղը ալսըն: Գայմաղամ էմրէ ի-թաաթ էթմէլինճէ, Ֆրանսըզ միւտիրի պիր գաշ սաաթ միւՀլէթ վէրիպ, օ միւՀլէթին խիթամըն տա էմրէ իթաաթ էթմէգսէ, իթաաթսըղըղընը Ելայտ միլլէթլէրէ Հաղարէթ ատոտ էտէճէյինի պիրտիրի: Պունուն իւզէրինէ գայմաղամ Ա-տանայա թիւրք վալլիսինէ թէլէզրաֆ իլէ մէ-սէլէյի պիրտիրի: Վալի իսէ, Ֆրանսըզ միւտի-րինին էմրինէ իթաաթ էթմէսինի գայմաղամա էմը էտէր:

ԹԻՐԻՔԻԱ ՎԷ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«Թիւրքիա նէ՞ Հալ, նէ՞ սուտա գալաճագ» «Հայլարա աղաալըզ վէրիլէճէ՞ք մի,» «Ձէվալ-լը վաթանտաշլարըմըզ արթըզ սէլամէթէ չը-գաճաղլար մը»: Պու սուալլար պու կիւնլէրտէ Հէր Հայըն աղղընտա տըր: «Թիւրքիա նէ՞ օլա-ճագ»: Պունա ճէվապէն «Թիւրքիա փարչա փար չա էտիլիպ, Թիւրքէ սալթ պիր Գօնեա վիլայէ-թի եա Անատօլունըն պազը գըսմլարը վէրիլէ-ճէք վէ Օսմանլը Սուլթանը իսթանպօլտան ու-զաղանտըրըլըպ, իՀթիմալէն Գօնեատա պու-լունտուրուլաճագ» տէյէնլէր վար: Պունա գար չը տէյէնլէր տէ վար քի, Օսմանլը փատիշահը իսթանպօլտա եէրինտէ (գաֆէսինտէ) իքի գա-նատը գըրըզ պիր գուշ կիպի վարսըն, գալսըն, անճագ քի իսթանպօլըն վէ պիւթիւն թիւրքիա-նըն իտարէսի Ելայտ միլլէթլէրին պիրինին էլին տէ, ալէլիսուսուս Ամէրիգանըն թահթ ը նէզա-րէթինտէ պուլունսուն: Ամէրիգանըն թիւր-քիալը քէնտի իտարէսի ալթընա ալմասընա րու ի րիզա կէօսթէրէնլէր չօգ իսէ տէ, «Թիւրքիա պիրիմ նէ՞միզէ կէրէք. աղըրսըզ պաշըմըզ պիզ նի՞ջիւն գալըզ տա պէլայա սօգալըմ» տէյէն-լէր տէ աղ տէյիլ տիր: Պու կիւնլէրտէ Ամէրի-գանըն Հայլարը վէ Ամէրիգալըլարտան փօլի-թիզա իշինէ գարըշանլար պու մէսէլէ Հաղ-ղընտա իլէրի կէրի միւզաքէրէ էտէր իքէն, Մր. Ուիլսըն, Հէմ Ինկիլթէրրա, Ֆրանսա վէ իթա-

լիանըն վէքլլէրի օլան «Պէօյլաք Տէօրթէր» տէ միւլաւէրէ էթմէքտէ տիրէր: Մը. Ուիլսըն իւթիմալ տըր քի եազընլարտա Ամէրիգանըն Գօնկրէսինէ պիր թէպլիգաթ կէօնտէրիպ, Ամէրիգա հիւքլամէթիսին Օսմանլը վէ Հայ ումուրընա վէքեալէթ վէ միւթէվէլլիիք վազիֆէսինի տէր-իւհտէ էյլէմէսինի թաւսիյէ էյլէյճէք: Պազալըմ Գօնկրէս միւսմաիլէյհին թէքլիֆինէ «ամին» տէյճէճէք մի, եօգսա թիւրքիա կիպի ումուր ու մասալահաթը գիլատէսիլէ չէլիէչիք վէ միւլէվ-վէչ պիր մէմլէքէթէ էլ աթմադտան վէ անը միւլմիւլ իտիյի պաթադտան չըգարմադտան չէքլինէճէք մի: Պու մուհիմմ վէ դայէթ միւլքըլ մէսէլէսին հալլը պապընտա սապըդ Պէրլին էլ-չիսի մէչհուր Մը. Ճէրարտըն փարիսէ կէօնտէր իլմէսի թէքլիֆ օլունույօր, էյյը միւսմաիլէյհին պու իչ իպէրինէ փարիսէ կիթմէսինէ Մը. Ուիլսըն բազի օլուր իսէ: Մը. Ճէրարտ կիպի Հայասէր պիր զաթ շու պուհհանլը վազթլարտա փարիսէ կիտիպ, մէսէլէսին հալլընա եարտըմ էտմէճէք օլուր իսէ, միլլէթիմիզին հագդընա նէ՛ տէրէճէ խայրը օլաճադընը խայալ էթմէք կիւճ տէյիլ տիր:

1919 սենյեսի իշխւն սիւսարըշ վէրմիշ օլան-
լարտան պաղըլարը Հալա ապօնէ պէտէլի օլան
3 տօլարը պիղէ եօլլամատըլար: Պաղը ապօնէ-
լէրէ տախի մուղաչինին խապէր արմատըղըմըղ
իշիւն Հալա դաղէթա պէօնտէրիյօրուղ: Լութ-
ֆէն պու իքի սընֆ տօսթլարըմըղ քէնտի ապօնէ
պէտէլլէրինի իրսալէ Հիմմէթ էլլէսինլէր:

Մարալը Պրն. Խաչեր Էօրէնճեան իսմինէ
Պաղտատտան Ղաչէթ մուհիմմ պիր մէքթուպ
վար: Մէրգում էտրէսինի պիղէ պիլաթիրաիլի
կիպի մէքթուպըլը Եօլլարըզ, George Bilemjan,
221—10th Street, Troy, N. Y.

✻ ✻ ✻

Բեզադա Պրե. Հայկ Թէրզեանա Ատանատան
եախօտ Թարսոսեան պիր մէքթուպ վար: «Կի-
լիկիա» մատպասրնա միւրաճաթ էյլէսին:

ՀօլսէՅՈՂ ՎԷ ԻՒԹԵՅՈՂ, ալա նէվտէն սարմը-
սազը ՎԷ սարմասգսըզ ՊԱՍՏԸՐՄԱ քէզա սար-
մըսազը Սուճուզ սաթըյօրըզ: Պուհլար խա-
րիճտէն կէթիրիւմիչ, եախօտ միւնասիպէթսիզ
էվլէրտէ հաիրըմըզ պօզուզ մալլար օլմալպ,
իլլա Լօնկ Ալլէնտտէ քէնտի մաՀալիմիզտէ էլի-
միզլէ ՎԷ ալա էթտէն հաիրըմըզ նէֆիս շէյէր
տիր: Հտրէս՝ Der Kazarian Bros., 150 E. 23rd
Street, New York City.

Օրիւնքն ընկզ թամիրենի պիւէն պիւ իշհի
 իսթէնիօր՝ գանաթպախշ իւճրէթ, տէվամը
 իշ: Ճիւզի քիւլլի ինկիլզէ պիւնէք լազըմ. Թա-
 լիպ օլանլար էօյլէտէն հիվէլլէրի վէ սաաթ 1է
 գատար աթիտէքի էտրէսէ միւրոճաաթ էտէպի-
 լիւրէր: Mr. H. B. Chadurjian, 1195 Flatbush Av.
 Brooklyn, N. Y.

ՎԱԳԹԸՆՏԱ ՔԷՕՄԻԻՐԻԻՆԻԶԻ ԱԼԸՆԸԶ

(Նրթ, Փիյ, Սթօվ, Էկ)

Հա՛նկը նե՛վախէն վէ նե՛՝ ծիգտարտա իսթէր
 իսէնիզ, տէրհաւ օրարըրընըզ պիզէ վէրբնիզ,
 օթօծօպլի իլէ կէօնտէրիւր իզ: Հա՛նկը սօգադ-
 տա օյուրսա օյսուն, ֆարզ էթծէզ:

Bell Phone:
Belmont 7425-W

5338 Lancaster Avenue
Philadelphia, Pa.